

“

Yeşil Çevre Terimler Sözlüğü

Avrupa Birliği Yeşil Mutabakat'ta geçen teknik terimlerin açıklamasını içeren kitapçık

Yazarlar;
Prof. Dr. Nuri Azbar
Kimya Yük. Müh. Cansu Mayoğlu Akın

Mayıs 2023

BASİFED

BATI ANADOLU SANAYİCİ VE
İŞ İNSANLARI DERNEKLERİ
FEDERASYONU

Yeşil Çevre Terimler Sözlüğü

ISBN: 978-605-85204-3-1

Yeşil Çevre Terimler Sözlüğü, ISBN 978-605-85204-3-1 numarası ile Batı Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (BASİFED) tarafından 2023 yılında basılmıştır. Tüm hakları saklıdır.

Bu çalışma BASİFED tarafından yaptırılmıştır. Çalışmanın tümü ya da bir bölümü BASİFED'in izni olmadan kopya edilemez ancak kaynak göstermek kaydıyla ile alıntı yapılabilir.

Bu kitapçık içerisinde yer alan tüm yazılı ve görsel materyale ilişkin her türlü mali, manevi ve ticari haklar yahut bunları kullanma yetkisi BASİFED'e aittir.

Sözü edilen içeriğin kişisel ve ticari olmayan kullanım dışında herhangi bir amaçla kullanılması, kopyalanması, işlenmesi, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak çoğaltılması, kiralınması, ödünç verilmesi, satışa çıkarılması veya diğer yollarla dağıtılması kesinlikle yasaktır.

Basım Tarihi

Mayıs 2023

1.Baskı

Baskı ve Cilt

Abidin Karasungur - Ruba Ofset Matbaa
1145/1 Sokak No.53/A Gıda Çarşısı Konak-İzmir Konak/İzmir
Tel: 0232 425 69 73
Sertifika No: 43279

Önsöz

İklim ve çevreyle ilgili zorluklarla mücadele konusunda Avrupa Birliği'nin (AB) önceki taahhütlerini daha geniş ve daha etkili bir şekilde yeniden düzenlemeyi amaçlayan bir yol haritası olan "Avrupa Yeşil Mutabakatı – EU Green Deal", 11 Aralık 2019 tarihinde yayımlanmıştır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile doğal kaynak tüketimi azaltılırken ekonomik büyümenin sağlanması (decouple) ve 2050'de sera gazlarının net emisyon değerinin sıfırlanması (karbon nötr) hedeflerine ulaşmak için yeni stratejiler belirlenecektir. AB, özellikle sera gazlarının azaltılmasının büyük çaba gerektirmesi sebebiyle, büyük kamu yatırımları ve özel sermayeyi iklim ve çevresel eylemlere yönlendirmek için aksiyonlar alacaktır.

Batı Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (BASİFED) üyelerimizin mutabakat kapsamında AB ile iş birliğine devam edebilmesi için en fazla değişim ve dönüşüm geçirmesi beklenen öncelikli sektörler ve sonrasında da tüm sektörlerde düzenlemeleri iyi anlaması ve gelişmeleri takip etmesi gerekmektedir. Bu noktada AB Yeşil Mutabakatında yer alan teknik terimlerin de üyelerimiz tarafından doğru anlaşılması önem arz etmektedir. Tüm bu amaçlara ulaşılması adına BASİFED tarafından kurulan Yeşil Komisyon; bünyesinde bulunan bilim kurulu üyeleri, Yeşil Çevre, Yeşil Enerji ve Yeşil Finans komisyonları ile çalışmalar gerçekleştirmektedir. Yeşil Komisyona bağlı olarak çalışmalarını gerçekleştiren Yeşil Çevre Komisyonu koordinatörlüğünde hazırlanan "Yeşil Çevre Terimler" sözlüğünün ilk baskısını siz değerli üyelerimizin dikkatine sunarız. Sizlerden gelecek olan katkı ve yorumlarla daha gelişmiş baskılara ulaşmak üzere iyi okumalar dileriz.

Mehmet Ali KASALI
BASIFED
Yön. Kur. Başkanı

Kenan MAZICI
BASIFED
Yeşil Komisyon Başkanı

Prof. Dr. Nuri AZBAR
BASIFED
Yeşil Çevre Alt Komisyon Başkanı

AB Emisyon Ticaret Sistemi (AB ETS)

Ülkelerin azalttığı sera gazı salımlarının sertifikalandırılması ile bu sertifikaların piyasalarda alım satımının yapılması esasına dayalı Dünyanın ilk büyük karbon pazarı olarak Avrupa Birliğinin iklim değişikliğiyle mücadele politikasının temel taşı ve sarı gazı emisyonlarını maliyet etkin bir şekilde azaltmak için anahtar aracı.

Açık ve Yeşil Alan/Açık-Yeşil Alan

Açık alan kavramı;dış mekân üzerinde herhangi bir amaca göre yapılaşmanın olmadığı ve herhangi bir rekreasyonel kullanımı için uygun potansiyel imkânı bulunan alanlardır. Yeşil alan kavramı ise mevcut açık alanların bitkilerle kısmen veya tamamen kaplı ve yeşil alan işlevi gören alanlardır. Söz konusu bu iki kavram kentlerde yaşanan mevcut süreç içinde birbirinden ayrılmakta zorlandığından açık ve yeşil alan kavramıyla ifade edilmektedir. Dolayısıyla açık ve yeşil alan terimi; yeşil alan işlevini görecekt özelliklere sahip olup herhangi bir amaca göre yapılaşmamış alanlardır.

Açık-Yeşil Alan Sistemi Haritası

Bir yerleşim yerinin herhangi bir ölçekte açık- yeşil alan sistemlerini gösteren harita.

Adaptasyon (Uyum)

Mevcut veya beklenen iklim koşullarının etkilerine uyum süreci. Doğal veya beşeri sistemlerin, zararı hafifleten veya faydalı fırsatları kullanan yeni veya değişen bir ortama ayarlanması veya hazırlanması.

Adaptif (Uyum) Kapasite

Sistemlerin, kurumların, insanların ve diğer canlıların potansiyel hasara uyum sağlama, fırsatlardan yararlanma veya sonuçlara yanıt verme yeteneği.

Adaptasyon Maliyetleri

Planlama, hazırlık, kolaylaştırma ve uygulama maliyetleri geçiş maliyetleri de dahil olmak üzere uyum önlemlerinin maliyeti.

Adil Ticaret

Bir şirketin gelişmekte olan ülkelerdeki çiftçiler ve işçiler için insana yakışır çalışma koşulları ve daha adil bir anlaşma çerçevesinde yapılan ticaret.

Aerosol

Atmosferdeki, bileşimlerine bağlı olarak güneş ışığını emebilen veya yansıtabilen küçük parçacıklar veya sıvı damlacıklar.

Ağaçlandırma

Tarihsel olarak daha önce orman olan ancak başka bir kullanıma dönüştürülen arazilere ağaç dikmek

Akıllı Tarım

Tarımsal verimliliğini artırmak için toprak ve ürün yönetimini, kaynakların daha ekonomik kullanımı ile çevreye verilen zararın en aza indirilmesini sağlayan teknik.

Aktif yeşil alan

Yeşil alanları içinde parklar, çocuk oyun alanları, spor alanları gibi kentlinin doğrudan kullanımına açık ve işlevsellikleri (eğlenme, dinlenme, sağlık) ön planda olduğu alan.

Albedo

Genellikle yüzde olarak ifade edilen, bir nesneden veya yüzeyden yansıyan güneş radyasyonu miktarı.

Alternatif enerji

Geleneksel olmayan kaynaklardan elde edilen enerji.

Ani İklim Değişikliği

İklim sisteminin bazı ana bileşenlerinde ani (on yıllar boyunca), hızlı ve yaygın etkilerle birlikte büyük değişiklikler.

Anomali

Referans bir değerden veya uzun vadeli ortalamadan gözle görülür değişiklik veya sapma.

Antropojenik İklim Değişikliği ve Antropojenik Küresel Isınma

İnsan aktivitesinden kaynaklanan iklim değişikliği ve küresel ısınma.

Antropojenik Sera Gazı Emisyonu

İnsan kaynaklı sera gazı emisyonları.

Antroposen

İnsan faaliyetlerinin gezegenimizin iklimi ve ekosistemleri üzerinde önemi bir etkiye sahip olmaya başladığı, Dünya tarihindeki en yakın dönemi tanımlamak için kullanılan mevcut jeolojik çağ.

Arazi Kullanımı ve Değişimi

Sera gazlarının oluşmasına veya azaltımına yönelik sonuçlar doğuran arazi kullanımındaki değişimler (ormansızlaştırma, ormanlaştırma, zirai faaliyetler v.b)

Asitleşme

Atmosferde biriken karbondioksitin sucül kütlelerde karbonik asite dönüşümü sonrasında okyanusların pH değerinde meydana gelen düşme.

Aşağı dönüşüm

Geri kazanılamayan malzemenin daha düşük bir ekonomik değeri ile sonuçlanan ikincil malzemelerin kullanılması.

Aşırı Yeşil Pazarlama

Yeşil pazarlama stratejilerinden biri olan “aşırı yeşil pazarlama” çevre sorunlarının, ürünün yaşam döngüsüneve işletmeye tamamiylaentegre edildiği, bütüncül felsefe ve değerlerin baz alındığı çevresel üretim, yönetim ve fiyat yaklaşımıyla hareketişletmelerin pazarlama stratejisidir. İngilizcede “Extreme Green” terimi aşırı yeşil pazarlama veya ekstrem yeşil pazarlama terimleri olarak kullanılmaktadır.

Atmosferik Ömür

Bir molekölün kimyasal reaksiyon veya biriktirme ile uzaklaştırılmadan önce atmosferde kaldığı ortalama süre.

Ayak izi

Bir ürün veya hizmetin yaşam döngüsü üzerindeki etkisi.

Azaltma

Sera gazı emisyonlarının derecesinin veya yoğunluğunun azaltılması.

Azot döngüsü

Azotun atmosfer, bitkiler, hayvanlar ve toprakta ve suda yaşayan mikroorganizmalar arasındaki doğal dolaşımı.

Azot Oksitleri (NO_x)

Atmosferde fotokimyasal ozon (duman) oluşumuna katkıda bulunan, görüşü bozabilen ve sağlıkla ilgili olumsuz sonuçları olabilen bu nedenle kirletici gaz olarak kabul edilen nitrojen molekülü ve değişen sayıda oksijen molekülünden oluşan emisyon gazları bütünü.

Azot Oksit (N₂O)

Esas olarak topraklarda ve okyanuslarda nitrojeni parçalayan bakterilerin faaliyetlerinden kaynaklanan, toprak işleme uygulamaları, özellikle ticari ve organik gübrelerin kullanımı, fosil yakıt yanması, nitrik asit üretimi ve biyokütle yanması sonucu ortaya çıkan, karbon dioksitin (CO₂) 298 katı küresel ısınma potansiyeline sahip güçlü bir sera gazı.

Avrupa Yeşiller

Avrupa Parlamentosunda kurulmuş olan yeşiller grubunu ifade etmektedir.

Bağıl Deniz Seviyesi Yükselişi

Hem küresel deniz seviyesi yükselmesini hem de yerel çökme ve yükselme gibi yerel faktörleri hesaba katarak, belirli bir konumdaki okyanus suyu seviyelerindeki artış. Karaya göre belirli bir dikey referans noktasına göre ölçülen göreceli deniz seviyesi yükselmesi.

Basit Yeşil Ürün

Bir işletmenin, yalnızca ürünün tüketim ve tüketim sonrasındaki çevreye yapacağı etkilere odaklanarak üretilen ürün. Bakınız yeşil ürün, genişletilmiş yeşil ürün ve tüm yeşil ürün.

Belirsizlik

Tayin edilen miktarla ilişkilendirilen ve değerlerin dağılımını gösteren hesaplamanın sonucuyla ilgili parametre.

Beşikten Beşiğe

Hammaddenin temininden veya ekstraksiyonundan başlayıp ürünün tekrar geri kazanıldığı ve/veya bertaraf edildiği süreçleri de dikkate alan çevresel etkilerin değerlendirilmesi yaklaşımı.

Beşikten Kapıya

Ürün içinde kullanılan hammaddelerin ekstraksiyonundan itibaren üretime kadar bir ürünün veya prosesin çevresel etkilerini değerlendirilmesi yaklaşımı.

Beşikten Mezara

Bir ürünün veya prosesin hammadde ekstraksiyonundan bertarafına kadar çevresel etkilerini değerlendirildiği yaklaşım.

Biyo-Bazlı Malzeme

Kısmen veya tamamen biyokütleden yapılmış bir malzeme.

Biyo Çeşitlilik

Dünya üzerindeki habitat veya ekosistemdeki bitki ve hayvan yaşamının çeşitliliği.

Biyo Çözünür

Bir ürünün doğal organizmalar tarafından (bakteri, yosun, mantarlar), tehlikeli olmayan ürünlere (su, CO₂) doğal süreç içinde parçalanarak geri dönüştürülme yeteneği. “Biyo” terimi aynı zamanda, bir ürünün, yaşayan organizmalarla ilgili (algler, balıklar ve su pireleri üzerinde yapılan testler ile ölçülen) çok düşük eko-zehirlilik seviyelerine de işaret etmektedir.

Biyodizel

Mikro alglerden (yosun), yağlık bitkilerden, hayvansal yağlar ve hatta soya fasulyesi yağı gibi malzemelerden yapılan dizel motorlarda alternatif olarak kullanılabilen biyoyakıt.

Biyoenjerji

Biyokütleden elde edilen biyodizel, biyoetanol, biyometan, biyohidrojen gibi enerji alterantifi.

Biyogaz

Anaerobik (oksijensiz) bir mikrobiyal ortamda organik maddenin (gıda atığı, hayvan gübresi, enerji bitkileri, sera ve tarım atıkları, atıksu v.b) biyolojik olarak parçalanmasından elde edilen metanca zengin gaz.

Biyojenik Karbondioksit

Biyokütlenin yanması veya biyolojik ayrışması sonucu CO₂ emisyonu.

Biyojeokimyasal Döngü

Karbon, nitrojen, oksijen ve fosfor gibi yaşam için gerekli olan temel kimyasal bileşenlerin Dünya sistemindeki hareketleri.

Biyokütle

Bitkilerden veya hayvanlardan elde edilen organik malzemeler. Ağaçlar, bitkiler, çimenler, ağaç çöpleri, kökler ve hayvanlar ve hayvan atıkları gibi yerin altından ve üstünden gelen organik malzemeler (hem canlı hem de ölü) dahil olmak üzere biyolojik kökenli malzemeler.

Biyomimik

İnsan zorluklarını çözmek için doğadan ilham almak.

Biyosfer

Atmosferdeki, karadaki (karasal biyosfer) veya okyanuslardaki (deniz biyosferi) tüm ekosistemleri ve canlı organizmaları içeren, çöp, toprak organik maddesi ve okyanus döküntüsü gibi türetilmiş ölü organik maddeler de dahil olmak üzere Dünya sisteminin parçası.

Biyoyakıt

Bitki materyalinden yapılmış gaz veya sıvı yakıt. Odun, odun atıkları, odun likörleri, turba, demiryolu bağları, odun çamuru, kullanılmış sülfid likörleri, tarımsal atık, saman, lastikler, balık yağları, uzun yağ, çamur atıkları, atık alkol, belediye katı atıkları, depolama gazları, diğer atıkları, ve motor benzinine karıştırılmış etanol.

Buz çekirdeği

Geçmişin iklim modellerini incelemek için bir buzuldan veya bir buz tabakasından çıkarılan silindirik buz parçası, örneği.

Cephe Yeşillendirilmesi

Bina yüzeylerini sarılıcı ve tırmanıcı bitki türlerinin kullanılarak örtülmesi süreçleri sonunda elde edilen durum. Cephe yeşillendirmesinin amacı; “mevcut durumda çirkin görünümünü maskeleye, yapı geçişlerini yumuşatma, yapılar arasında bütünlüğü sağlama, görüntü oluşturma ve gösterişli bir etki yaratmaktır.

CFCII (trikloroflorometan) eşdeğeri

Çeşitli kimyasal maddelerin görelî ozon tüketme potansiyellerine (ODP) göre karşılaştırıldığı ölçü birimidir.

Çevre

Canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortam.

Çevresel Adalet

Mevcut çevre kanunları ve idari politika ve düzenlemelerin insanların sağlıklı bir çevrede yaşamlarını sağlamak için sosyoekonomik durum, inanç ya da ırk ayrımı yapılmaksızın tüm insanlara eşit olarak uygulanması.

Çevresel Ayak İzi

Bir işletmenin, bir insanın ya da bir ürünün yaşamı boyunca çevrede neden olduğu etkilerin tümünü kapsayan ekolojik etkileri. Aynı zamanda bir toplumun yaşamını sürdürebilmesi için kuramsal olarak gereken doğal kaynakları sağlayabilen kara ve denizlerin yüzölçümü.

Çevre Analizi

Çevresel ortamlarda (hava, su, toprak v.b) biyolojik, kimyasal, hidrolojik, jeolojik, kültürel özellikleri gibi çevresel özelliklerine yönelik yapılan tüm analiz, ölçüm ve çalışmalar.

Çevre Bilimi

Fiziksel kimyasal ve biyolojik çevrenin birbiriyle etkileşimini, insan çalışmaları ve hareketleri sonucunda ortaya çıkan çevre kirliliğini, yerel ve küresel açıdan biyoçeşitlilik ve sürdürülebilirlik üzerine olan etkileri inceleyen disiplinler arası alan.

Çevre Bozulması

Su, hava, toprak gibi doğal kaynakların kirlenmesi, hayvan ve bitki türlerinin tehdit altında kalması sonucunda çevrenin istenmeyen ve tehlikeli biçimde değişmesi.

Çevre Dostu

Çevreye olumsuz etki yapmayan ürün ve uygulamaların hepsi; eşanlam yeşil.

Çevresel Etki Değerlendirmesi

Herhangi bir yatırım veya geliştirme projesinin yaşamı boyunca çevrede yaratacağı sürekli ya da geçici fiziksel, kimyasal, biyolojik, ekonomik ve sosyal tüm etkilerin nitel ve nicel olarak irdelenmesi.

Çevresel Etki Raporu

Herhangi bir üretim veya hizmet faaliyeti ya da eylemin inşaat aşamasından başlamak üzere üretim veya hizmetin sonlanmasına kadar geçen tüm aşama veya zaman diliminde olası çevre etkilerini açıklayan ve bu etkilerin kontrol ve iyileştirme olanaklarını değerlendiren detaylı teknik rapor.

Çevresel Gösterge

Çevrenin ekolojik açıdan mevcut durumunu fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametrelerle tanımlayan ya da çevreyi etkileyen faktörleri belirleyen istatistiki değer ya da ölçü.

Çevresel Hasar

Doğal çevre ortamlarında ve biyoçeşitlilikte meydana gelen olumsuz etkileri ifade eden ekolojik hasar.

Çevre için tasarım

Bir ürün veya hizmetin yaşam döngüsü boyunca olumsuz çevresel etkilerin en aza indirilmesini gerektiren tasarım ilkesi.

Çevresel İyileştirme

İnsan ve canlı sağlığını koruyabilmek için çevre ortamlarında meydana gelen olumsuz etkilerin giderilmesine yönelik yapılan temizlik ve arındırma işlemleri.

Çevreci İşletmecilik

Faaliyetlerinde çevreye verilen zararı en aza indirmeyi veya tamamen ortadan kaldırmayı amaç edinen, bu amaca uygun olarak gerektiğinde ürünlerinin veya hizmetlerinin tasarımını, paketlenmesini ve üretim süreçlerini değiştiren, çevrenin korunması işletme felsefesini işletme kültürüne yerleştiren ekolojik bazlı çevreye duyarlı işletmecilik.

Çevresel Kaynak Yönetimi

İnsan faaliyetlerinin çevre üzerindeki göz önüne alarak toprak, su, hava gibi doğal kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanımına yönelik gerçekleştirilen faaliyetler.

Çevresel Kalite Standardı

Çevre ortamlarındaki kirleticilerin çevresel bozunmaya sebep olmaması için belirlenen derişim değerleri içeren doküman.

Çevre Kirliliği

İnsan sağlığına, doğal kaynaklara, ekosisteme zara verebilecek her türlü maddenin ve enerji biçiminin olumsuz etkili olabilecek düzeyde çevrede bulunma durumu.

Çevre Kontrolü

Kurum, kuruluş, ya da sanayinin yürürlükte olan çevre mevzuatı ve ilgili kurallara uygun hareket edip etmediğinin belirlenmesi için yapılan denetim.

Çevre Koruma

Potansiyel olarak çevre kirliliği yaratma riski olan tehlikeli ve zararlı maddelerin çevre ortamlarına boşaltılmasını engellemek veya önlemek amacıyla uygulanan yönetim ve koruma faaliyetleri.

Çevre Koşullarını İzleme

Çevrede insan ve canlı sağlığına zararlı olabilecek etkenlerin olumsuz etkilerini ve risklerini değerlendirmek amacıyla belirli referans değerler aralığında olup olmadıklarını ölçülerek kontrol edilmesi.

Çevresel Maruziyet Düzeyi

Bir organizmanın doğal yaşam alanında belirli bir süre maruz kaldığı madde miktarı.

Çevre Muhasebesi

Biri ulusun veya bölgenin hem yenilenebilir hem de yenilenemez doğal kaynakların tüketimi, kapsam, kalitesi ve değeri hakkında istatistikler içerebilen doğal kaynak muhasebesi. Çevresel kaynakların oluşumunu, bu kaynakların kullanılış biçimini, işletmelerin faaliyetleri sonucunda bu kaynaklarda meydana gelen artış ve azalışları ve işletmelerin çevresel açıdan durumunu açıklayan bilgileri üreten ve bunları ilgili kişi ve kuruluşlara ileten bilgi sistemi.

Çevre Risk Değerlendirmesi

Canlı ve cansız varlıkların maruz kaldıkları çevresel olumsuz etkilerden görebilecekleri zararların hasar tahminleme çalışması.

Çevre Sağlığı

İnsanları ve diğer canlıların sağlığını etkileyen çevresel etmenlerin incelenmesi ve teknik ve yönetim düzeylerinde değerlendirilmesini içeren bilim dalı.

Çevre Standardı

Herhangi bir kirleticinin, çevre ortamlarında yaratacağı olumsuz etkileri önlemek amacıyla izin verilebilen en yüksek düzeyini belirleyen ölçü.

Çevre Yönetim Sistemi

Bir kuruluşun genel yönetim sisteminin bir parçası olarak çevre mevzuatına uygun olacak şekilde çevre politikalarının belirlenmesi, uygulanması, gözden geçirilerek sürdürülebilmesi için gereken kaynakların ve oluşacak atıkların en aza indirilmesi amacıyla örgüt yapısını, planlama sistemlerini, sorumluluklarını içeren süreçleri içeren sistem.

Çevreci Tasarım

Herhangi bir ürün ya da hizmetin hayat geçirilirken ürün veya hizmetin yaşam döngüsü analizinin yapılarak çevre sağlığı ve güvenliğine yönelik konuların alternatifleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesine içeren ekolojik bazlı tasarım.

Çıplak Ambalaj

Ambalajsız satılan ürünler.

Çölleşme

İklim değişiklikleri ve insan faaliyetleri dahil olmak üzere çeşitli faktörlerden kaynaklanan kurak, yarı kurak ve kuru yarı nemli alanlarda arazi bozulması. Ayrıca, UNCCD (Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi), arazi bozunumunu, kurak, yarı kurak ve yarı nemli kuru alanlarda biyolojik veya ekonomik üretkenliğin ve yağmurla beslenen tarım arazilerinin karmaşıklığının azalması veya kaybı olarak tanımlar.

Dağınmık Yeşil Alanlar

Arazi politikasından yoksun ve plansız gelişen kentlerde yaygın olarak lekeler halinde ayrı ayrı büyük veya küçük birimler halinde görülen yeşil doku sistemi.

Dayanıklılık

Sosyal refaha, ekonomiye ve çevreye minimum zarar vererek önemli çoklu tehlike tehditlerini tahmin etme, bunlara hazırlanma, yanıt verme ve bunlardan kurtulma yeteneği.

Dayanıklılık için tasarım

Bir ürün veya hizmetin faydalı ömrünün maksimize edilmesini gerektiren tasarım ilkesi.

Deniz Kabarması

Deniz yüzeyinin seviyesinde bir kasırga veya diğer yoğun fırtınaya eşlik eden anormal bir yükselme.

Dilek Döngüsü

Geri dönüştürülebilir olup olmadıklarını bilmeden, ancak uygun şekilde ele alınmalarını beklemeden öğeleri geri dönüştürmeye yönelik hevesli bir yaklaşım.

De-karbonizasyon

Üretim veya hizmetlerde ihtiyaç duyulan enerjiyi fosil kaynaklardan değil yenilenebilir enerji kaynaklarından elde ederek karbon salımını azaltmak.

De-materyalizasyon

Geleneksel ürüne kıyasla üretimde daha az hammadde kullanarak aynı ürünü mevcut kalitesinden ve fonksiyonlarından ödün vermeden üretmek.

De-polimerizasyon

Polimerleri tekrar monomer (ler)e dönüştürme işlemi.

Deponi

Atığın genellikle ince tabakalar halinde yayıldığı, sıkıştırıldığı ve her gün yeni bir toprak tabakasıyla kaplandığı arazi, atıkların gömülerek bertaraf edildiği saha, çöplük.

De-toksifikasyon

Zehirsizleştirme işlemi. Ürünleri ve üretim süreçlerini toksik bileşenlerinden arındırma işlemi.

Devinim

Dünya ekseninin güneş sisteminin düzlemine göre eğilmesinin binlerce yıllık yalpalaması

Dioksinler

Uzun yıllar toprakta, havada ve suda kaldıkları için “Kalıcı Çevre Kirleticileri (KOK’lar)” olarak bilinen, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 1. sınıf kanserojen maddeler arasında gösterilen, atıkların yakılması ve fosil yakıtların yakılmasıyla üretilen, birden çok klor atomu ihtiva eden ve iki oksijen köprüsü ile birbirine bağlı iki benzen halkası içeren sağlıklı son derece zararlı olan zehirli kimyasallar.

Doğal Değişkenlik

Bireysel hava olaylarının ötesinde tüm zaman ve mekan ölçeklerinde iklimin ortalama durumundaki ve diğer istatistiklerinde (standart sapmalar veya aşırılık istatistikleri gibi) görülen zaman içinde iklimdeki doğal değişimler, varyasyonlar.

Doğal kaynaklar

Oluşumunda insanların etkisinin olmadığı ve doğal ortam içerisindeki belirli şartlara bağlı olarak oluşan doğal zenginliklerdir, doğa tarafından sağlanan hammaddeler.

Doğrulama

Bağımsız bir üçüncü tarafın kontrol süreci üçüncü tarafından karbon ayak izi hesaplaması ve beyanı sonuçların doğru olduğunu belgelemesi.

Dolaylı Emisyonlar

Karbon Ayak İzi raporlamalarında Kategori 1 ve Kategori 2 dışında kalan tüm karbon emisyonları.

Dolar yeşili

Yeşil tüketici sınıflandırmasında dolar yeşiller; politik açıdan aktif olmamalarıyla gerçek mavi yeşillerden farklılık gösteren ancak, yeşil ürünleri satın alma konusunda ortalama tüketicilerden çok daha istekli olan gruplar.

Döngüsel Ekonomi

Malzemelerin ekonomik değerinin zaman içinde optimize edildiği, kaynakları yeniden kullanarak, paylaşarak, onararak ve geri dönüştürerek atıkları ortadan kaldırmaya adanmış bir sistem.

Düşük Karbonlu veya Karbonsuz Ekonomi

Yüksek düzeyde karbondioksit ve diğer sera gazları yayan mevcut ekonomideki geleneksel üretim tarzı ile karşılaştırıldığında, düşük sera gazı emisyonlarına neden olan, mal ve hizmetlerin teslimini fosil yakıtların yakılmasından ayıran bir ekonomidir. Ekonomideki üretim- tüketim zincirinde meydana gelen bütün iktisadi faaliyetlerde gerekli enerjinin en düşük seviyede karbon emisyonuna yol açacak şekilde teminini sağlayan ekonomik model.

Duyarlılık

Bir sistemin iklim değişkenliği veya değişikliğinden (örneğin, sıcaklığın ortalama, aralık veya değişkenliğindeki bir değişikliğe tepki olarak mahsul verimindeki bir değişiklik;veya dolaylı deniz seviyesinin yükselmesi nedeniyle kıyı taşkınlarının sıklığındaki artışın neden olduğu zararlar) olumlu veya olumsuz doğrudan veya dolaylı etkilenme derecesi.

Eko Bilinçli

Çevreye duyarlı olmak.

Ekolojik Çöküş

Bir ekosistemin, okyanusların asitlenmesi, ormansızlaşma, stratosferdeki ozon tabakasının incelmeye başlaması, türlerin yok oluş hızında tarihte örneği bulunmayan bir artış, gezegendeki fosfor döngüsünün bozulması, denizlerdeki planktonların yok olması gibi küresel ısınmadan farklı birçok boyutunu da içerecek şekilde artık tüm organizmaları destekleyemeyecek ve kitlesel yok oluşlara yol açabilecek şekilde etkilendiği zaman, .

Ekolojik Göç & Mültecilik

Ani veya uzun vadeli çevresel değişimler sonucunda yaşamları veya yaşam koşulları kötü bir şekilde etkilenen; bunun neticesinde daimi yerleşimlerini bir süreliğine veya sürekli olarak terk etmek zorunda kalan veya bırakılan; aynı ülke içerisinde veya başka bir ülkeye göç etmek tercihinde bulunan ya da zorunda kalan kişiler veya gruplar.

Eko-Kavğı

Gezegende çevresel bozunmalardan ortaya çıkan negatif durumundan bunalmış hissetmek ve çaresiz hissetmek.

Eko-Kırım

Belirli bir doğal çevrenin tehlikeli insan faaliyetleriyle yok edilmesi. Eski Yunancada 'ev, yakın çevre' anlamına gelen; yıllar içinde habitat, doğal yaşam olarak anılan eko (oikos) ile Latince 'caedere' (öldürmek, katletmek) fiilinden gelen 'cide'nin birleşmesinden oluşuyor. Bu türeme için soykırım yani 'genocide' kelimesini yaratan Raphael Lemkin'in yaklaşımından esinlenilmiştir.

Eko Terörizm - Eko Terörist

Doğanın yağmalanmasından kapitalizmin, ataerkil toplumun ve sanayi devriminin ve onu takip eden yeniliklerin sorumlu olduğu inancına dayanan "Radikal Çevrecilik". Merriam-Webster tarafından iki tanımda i) çevreye zarar verdiği düşünülen faaliyetleri engellemeyi amaçlayan sabotaj ve ii) bir düşmanın doğal çevresine zarar vermeyi amaçlayan siyasi terörizmdir.

Eko Savaşçı

Aktif olarak çevreye zarar gelmesini önlemeye çalışan kişi.

Eko Turizm

Gezegeni ön plana çıkararak, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözeterek, doğal alanlara karşı duyarlı, tipik olarak flora, fauna ve kültürel mirasın başlıca cazibe merkezleri olduğu yerlere seyahat etmeyi içeren turizm etkinliği.

Ek I Ülkeler/Taraflar

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'ndeki tüm gelişmiş ülkeler ve geçiş halindeki ekonomiler dahil olmak üzere Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin Ek I'inde (1998'de değiştirildiği şekliyle) yer alan ülkeler grubu.

Ekolojik Ayak İzi

Yaşamsal faaliyetlerimiz sırasında doğal kaynakların kullanımının çevre ve doğa üzerindeki etkisine dayalı ölçüm. Genel anlamıyla belirli bir nüfusun üretim ve tüketim faaliyetleri sonucu doğa üzerinde bıraktığı yükü hesaplamak ve ekosisteme ne kadar geri kazandırması gerektiğini belirleyebilmek için geliştirilmiş bir ölçü.

Eko-Bilinçlilik

Mümkün olan her yerde çevreye verilen zararı azaltmaya odaklanma zihniyeti.

Ekosistem

Döngüsel malzeme alışverişi yoluyla istikrarlı bir sistem oluşturmak için etkileşime giren canlı ve cansız parçalar dahil herhangi bir doğal birim veya varlık.

Eko-Tasarım

Bir ürün veya hizmetin yaşam döngüsü boyunca olumsuz çevresel ve sağlık etkilerinin en aza indirilmesini gerektiren tasarım ilkesi.

Ekoton

Genellikle her iki toplulukta yaygın olan organizmalar arasındaki rekabeti içeren, bitki örtüsü olarak farklı özellik gösteren iki ekolojik topluluk arasındaki geçiş alanı (örneğin orman ve çayır arasındaki geçiş),

Eko-Verimlilik

Bir ürün veya hizmetin doğal sermaye maliyetlerine kıyasla daha ekonomik ve ekolojik üretimi.

Eksantriklik

Dünyanın Güneş etrafındaki yörüngesinin mükemmel bir daireden ne ölçüde ayrıldığıının göstergesi.

Elektronik Atık (E-atık)

Elektronik ve elektrikli ürünlerin atık hali.

El Niño - Güney Salınımı (ENSO)

Orijinal anlamıyla Güney Salınımı olarak adlandırılan, Ekvador ve Peru kıyıları boyunca periyodik olarak akan ve yerel balıkçılığı bozan, Hint ve Pasifik Okyanuslarındaki intertropikal yüzey basıncı modelindeki ve sirkülasyondaki bir dalgalanma ile ilişkili olan bir ılık su akıntısı.

Emisyon Dönüşüm Faktörü

En genel tanımıyla, emisyonları faaliyet verilerine göre ölçeklendirmek, atmosfere bırakılan sera gazını miktarı ile bu gazın salımı ile ilgili işlem arasında bağlantı kurmaya çalışan için faaliyet birimi başına standart bir emisyon oranı emisyon dönüşüm faktörü, karakteristik değer (örneğin, tüketilen fosil yakıtın tüketim birimi başına veya üretilen ürün başına salınan gram karbondioksit).

Emisyon Azaltma Birimi (ERU)

Ortak uygulama projelerinden kaynaklanan emisyon azaltımları veya emisyon giderimleri için oluşturulan 1 metrik ton CO₂ eşdeğerine eşit bir Kyoto Protokolü birimi.

Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)

Sisteme dahil olan tesislerin sera gazı emisyonları için sektör ve kapasite bazlı olarak bir üst sınır değer belirlenmesi ve bu üst sınır için izin belgesi üretilmesini dayanan ticaret sistemi. En basit hali ile, sera gazı salınımı fazla olan tesis, az olan tesisten izin belgesini satın alabiliyor, sisteme dahil olan tesisler arasında izin belgesinin yani aslen karbon emisyonunun ticareti söz konusu olabiliyor. Bu sayede belirli bir zaman dilimi içerisinde atmosfere salınacak sera gazı miktarına ilişkin bir kesinlik sağlanmış oluyor. Bununla birlikte belirlenen sınır değer zaman içerisinde düşürülerek, karbon salınımının da günden güne azaltılması söz konusudur.

Enerji Dolaylı (Kapsam 2) Sera Gazı Emisyonları

Bir kuruluşun satın aldığı ile elektrik, ısıtma, soğutma ve bir kuruluş tarafından tüketilen buhara bağlı neden olduğu Sera Gaz Emisyonları.

Enerji tasarruflu

Güç sağlamak için mümkün olan en az miktarda enerji kullanmaya dayalı süreç.

Enerji Vampirleri

Kapatıldığında bile enerji kullanan ve tüketen bir cihaz. İnsanlar da ayrıca enerji vampirleri olarak da tanımlanabilir. Hayali Yük olarak da bilinir

Enerji Yıldızı

İşletmelerin ve bireylerin paradan tasarruf etmelerine ve üstün enerji verimliliği yoluyla iklimimizi korumalarına yardımcı olan bir ABD Çevre Koruma Ajansı gönüllü programı (ENERGY STAR).

Enterik Fermantasyon

Çiftlik hayvanları, özellikle sığırların sindirimlerinin bir parçası olarak metan üretim süreci.

Eser Gaz

Dünya atmosferinde daha az yaygın olarak bulunan, mutlak hacimleri bakımından nispeten önemsiz olmalarına rağmen, Dünya'nın hava durumu ve iklimi üzerinde önemli etkileri olan karbon dioksit, su buharı, metan, nitrojen oksitleri, ozon ve amonyak gibi diğer gazlar gazlardan herhangi biri.

Esneklik İçin Tasarım

Sökülebilir bölmeler ve mobil veya modüler mobilyalar gibi tasarımları dikkate alan yaklaşım. Bina tasarımlarında esnek tasarım ise, doğal veya insan yapımı afet durumlarının yanı sıra düzenli koşulları da kapsayan bir bina oluşturmaktır.

Eş Fayda

İklim değişikliğinin azaltılması da dahil olmak üzere çeşitli nedenlerle (örneğin, kalkınma hedefleri, sürdürülebilirlik, ve eşitlik) aynı anda uygulanan politikaların faydaları; sera gazı azaltımını ele almak için tasarlanan politikaların çoğunun aynı zamanda, genellikle en azından eşit derecede önemli başka gerekçelere de sahip olma hali.

Etki Ayrışması

Artan ekonomik çıktının negatif çevresel etkilerinin azaltılmasıdır.

Evapotranspirasyon

Dünya yüzeyinden buharlaşma ve bitki örtüsünden terlemenin birleşik süreci.

Fenoloji

Işık, sıcaklık, yağış ve nem dahil olmak üzere iklim faktörlerinin değişikliklerinden etkilenen ,çiçeklerin açması ve hayvan göçü gibi doğal olayların zamanlamasını belirleyen mevsimsel olayların inceleyen bilim dalı.

Finansal Mekanizma

İklim finansmanının sağlanmasını kolaylaştırmak için gelişmekte olan ülke taraflarına fon sağlamak için bir oluşturulan mali mekanizma.

Florlu Gazlar

Çeşitli endüstriyel işlemlerden yayılan hidroflorokarbonlar, perflorokarbonlar ve kükürt heksaflorür gibi güçlü sentetik sera gazları.

Florokarbonlar

Genellikle hidrojen, klor veya brom gibi diğer elementleri içeren, kloroflorokarbonlar (CFC'ler), hidrokloroflorokarbonlar (HCFC'ler), hidroflorokarbonlar (HFC'ler) ve perflorokarbonlar (PFC'ler) gibi karbon-flor bileşikleri.

Fosil yakıt

Yüz milyonlarca yıl boyunca yer kabuğundaki ısı ve basınca maruz kalarak ham petrol, kömür, doğal gaz veya ağır yağlara dönüşen çürümüş bitki ve hayvanlardan oluşan organik maddeler için kullanılan genel terim.

Gazlaştırma

İçinde karbon (C) elementi bulunan herhangi bir malzemenin, örneğin biyokütlenin, yüksek sıcaklıklarda minimum oksijen kullanarak büyük oranda karbonmonoksit (CO) ve hidrojen (H₂) den oluşan yapay gaza (SYNGAS) veya gaz yakıtı dönüştürülmesinde kullanılan termokimyasal dönüşüm prosesi.

GDO

Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar. Doğada bulamayacağınız bitkiler veya hayvanlar yaratmak için bakteriler veya virüsler kullanılarak yapay olarak manipüle edilmiş organizmalar.

Genel Dolaşım Modeli (GCM)

İnsan kaynaklı iklim değişikliğini simüle etmek için kullanılabilen, iklim sisteminin küresel, üç boyutlu bir bilgisayar modeli.

Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu

Nihai veya yaşam yönetimi için finansal veya fiziksel sorumluluğun üreticiye yüklendiği bir politika.

Genişletilmiş Yeşil Ürün

Bir işletme, üretim sürecine ilişkin ekolojik etkilere odaklanarak üretilen ürün. Bakınız yeşil ürün, basit yeşil ürün ve tüm yeşil ürüne.

Geri Dönüştürülebilir

Kullanım dışı kalan geri dönüştürülebilir atık malzemelerin çeşitli geri dönüşüm yöntemleri ile ham madde olarak tekrar imalat süreçlerine kazandırılmasına geri dönüşüm adı verilir.

Geri Dönüştürülebilirlik İçin Tasarım

Ürünün nasıl toplanacağı ve geri dönüştürüleceğinin kullanım ömrünün sona ermesi muhasebesini gerektiren tasarım ilkesi.

Geri Kazanım

Yeni ürünler için yeniden değerlendirilme imkânı olan atıkların çeşitli fiziksel ve/veya kimyasal işlemlerden geçirilerek ikincil bir ham maddeye çevrimi.

Gerçek Mavi Yeşiller

Yeşil tüketici sınıflandırmasında “Çevre konusunu yaşam biçimi olarak gören, güçlü çevresel değerlere sahip olan, olumlu yönde değişiklik yaratmada kendilerini sorumlu hisseden, doğa dostu ürünler konusunda diğer tüketicilere oranla daha duyarlı ve çevre problemlerinin çözümünde bireysel olarak etkili çevre savunucularının ilkleri olarak tanımlanan kişi ve gruplar.

Gömülü Etkiler

Bir ürünün malzeme ekstraksiyonundan kullanım aşamasına kadar çevresel ve sosyal etkilerinin toplamı.

Gri Su

Banyo, mutfak ve çamaşırhaneden gelen yıkama suyu dahil olmak üzere evsel atık su.

Güven Seviyesi

Onaylama veya doğrulamada hedef kullanıcı tarafından talep edilen güven derecesi.

Habitat Parçalanması

Daha büyük habitat alanlarının, orijinal habitatın farklı olarak bir habitat matrisi tarafından birbirinden izole edilmiş, daha küçük toplam alana sahip birkaç küçük parçaya bölüdüğü süreç.

Halokarbonlar

Klor, brom veya flor ve karbon içeren bileşikler. Bu tür bileşikler, atmosferde güçlü sera gazları gibi davranabilir. Klor ve brom içeren halokarbonlar da ozon tabakasının incelmesinde rol oynar.

Hedef Kullanıcı

Sera gazına ilişkin bilgileri raporlayanları tarafından tanımlanan ve karar vermede bu bilgilere güvenen kişi veya kuruluş.

Hidrolojik döngü

Buharlaştırma, buharın dikey ve yatay taşınması, yoğunlaşma, çökeltme ve kıtalardan okyanuslara su akışı süreci.

Heterotrofik Solunum (Respirasyon)

Organik maddenin çürümesi ile ortaya çıkan karbon dioksit.

Hızlı Moda

Toplu üretilen ucuz giysiler. Kıyafetler çok ucuza üretilebildiğinden, bazı insanlar bir şeyi atmadan önce sadece bir kez giyerler.

Hidrolojik Döngü

Suyun Dünya yüzeyinin üstünde ve altında sürekli hareketi. Suyun okyanus ile denizlerden atmosfere, atmosferden yeryüzüne ve yeniden deniz-okyanuslara ulaşması şeklindeki genel dolaşımı.

Hidrokarbonlar

Yalnızca hidrojen ve karbon içeren maddeler (Ör.. Fosil yakıtlar)

Hidrosfer

(Su Küre) gezegenin veya doğal uydunun yüzeyinde, altında ve üstünde bulunan birleşik su kütlesine verilen isim.

Hkmetlerarası İklım Değişikliği Paneli (IPCC)

Birleşmiş Milletler evre Programı ve Dünya Meteoroloji Örgütü tarafından 1988 yılında ortaklaşa kurulan ve amacı, iklim değişikliği konusunun tüm önemli bileşenleri ile ilgili bilimsel ve teknik literatürdeki bilgileri değerlendirmek olan kuruluş.

Isı Adası

Kentsel alanlar geliştikçe, binalar, yollar ve diğer altyapı, açık arazi ve bitki örtüsünün yerini alması ile bu yüzeylerin daha fazla güneş enerjisi soğurarak kentsel alanlarda daha yüksek sıcaklıkların ortaya çıktığı alan. Kentsel olmayan alanlardan daha yüksek sıcaklıklarla karakterize edilen ısı alanı.

ICCP-Uluslararası İklim Değişikliği Ortaklığı

İklim değişikliği konusunda uluslararası politika oluşturmaya yapıcı katılımı taahhüt eden şirketler ve ticaret birliklerinin küresel koalisyonu.

IPCC- Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli

1988 yılında Dünya Meteoroloji Örgütü ve BM Çevre Programı tarafından kurulan, dünya çapındaki bilimsel ve teknik literatürü araştıran ve iklim değişikliği konusunda mevcut en güvenilir bilgi kaynakları olarak kabul edilen değerlendirme raporları yayınlayan bağımsız oluşum.

İleri dönüştürme

Atılan malzemeleri onararak, yenileyerek veya başka bir amaçla kullanarak yeni bir şey yaratmaktır. Aynı zamanda bir şeyi orijinal nesnenin değerini artıracak şekilde geri dönüştürmek veya yeniden kullanmak.

İzleme

Sera gazı emisyonlarının ve uzaklaştırılmalarının veya diğer sera gazı verilerinin sürekli veya periyodik olarak değerlendirilmesi.

İklim Acil Durumu

İklim değişikliğini zayıflatmak ya da durdurmak için acil önlem alınması gerektiği ve iklim değişikliğinden kaynaklanan geri döndürülmez çevresel zarardan korunma durumu.

İklim Aktivistleri

Barışçıl bir şekilde gösteri yapan ve doğal çevrenin daha fazla korunmasını savunan veya bu yönde çalışan ve Dünya liderlerinin güçlü iklim eylemlerini sürdüren kişiler.

İklim İnkarcısı (İklim Bilimi İnkarcısı)

İklim değişikliğine dair bilimsel kanıtlara rağmen iklim değişikliğinin bir aldatmaca olduğuna inanan ve iklim değişikliğine inanmayı reddeden kişidir.

İklim Tazminatı

İklim krizinin büyük orandaki sorumlusu olan zengin ülkelerin, iklim krizinin en çok etkilediğı ülkelere, meydana gelen iklim felaketleri nedeniyle maddi-manevi zararlarına karşılık ödeyecekleri bedel veya edim.

İkame Yakıt

İklim değişikliğinin iyileştirilmesi adına fosil yakıtlardan daha düşük karbon emisyonları salımına sahip, çevre dostu alternatif yakıt.

İklim

Yeryüzünün herhangi bir yerinde hava olaylarına bağlı olarak gerçekleşen etkilerin uzun yılların ortalamasına dayanan durumu.

İklim Değişikliği

Fosil yakıtlar tüketimi, endüstriyel ve tarımsal gibi faaliyetlerinin sonucu karbon emisyonlarından dolayı atmosferde biriken başta karbondioksit ve diğer sera gazlarının neden olduğu küresel ısınma ve buna bağlı sıcaklık, yağış veya rüzgâr dahil olmak üzere kuraklık, çölleşme, yağışlardaki dengesizlik ve sapmalar, su baskınları, tayfun, fırtına, hortum vb. meteorolojik olaylarda artışlar gibi belirtilerle kendini gösteren iklim rejimlerindeki önemli değişiklikler, anomaliler.

İklim Eylemi

Hükümetlerin iklim değişikliğinin etkilerini tersine çevirecek politikaları fiilen uygulamaya koymasını içeren Greta Thunberg önderliğinde dünyanın dört bir yanındaki binlerce çocuğun talep ettiğı eylem.

İklim Göçü

Su mevcudiyeti, kuraklık ve mahsul verimliliğindeki değişimler nedeniyle geçim kaynakları üzerindeki yavaş başlayan etkilerine veya deniz seviyesinin yükselmesi gibi faktörlere atfedilen göç durumudur.

İklim Modeli

Bileşenleri (atmosfer, litosfer, biyosfer, hidrosfer ve kriyosfer) arasındaki ilişkiyi kantitatif (ölçülebilir ve gözlemlenebilir) metotlarla göstermeye çalışan model.

İklim Mültecisi

Kuraklık, deniz seviyesinin yükselmesi, su kaynaklarının ve tarım arazilerinin kaybı gibi uzun vadede iklim süreçleri ile kasırgalar, su baskınları gibi ani iklim olayları sebebiyle yer değiştirmek zorunda kalan bireyler.

İklim Nötr

Karbon nötrlüğü, net sıfır karbondioksit (CO₂) emisyonu durumu. Ticari faaliyetleriniz balta olmak üzere atmosfere salınan karbondioksite eşdeğer miktarda karbondioksiti başka yollarla dengelenmesi durumu.

İklim Pozitif

Karbon negatif olarak da anılan atmosferden ilave karbondioksit uzaklaştırarak karbon nötrlüğünün elde edilmesinin aşılması.

İklim Projeksiyonu

İklim sisteminin, genellikle iklim modeller kullanılarak türetilen sera gazları ve aerosollerin gelecekteki emisyonu ve konsantrasyonu senaryosuna simüle edilmiş tepkisi.

İklim Sistemi (veya Dünya Sistemi)

İklim ve varyasyonlarından sorumlu olan beş fiziksel bileşen (atmosfer, hidrosfer, kriyosfer, litosfer ve biyosfer).

Jeosfer

Yerkabuğunun hem kıtasal hem de okyanus tabanlarının altındaki toprakları, çöktilleri ve kaya katmanları.

Kaçak Yakıt Emisyonları

Petrol ve gaz sondajı ve rafinerisi sırasında salınan metan veya boru hatlarından doğal gaz sızıntısı gibi yakıt üretimi, depolanması veya nakliyesi sürecinde yan ürün veya atık veya kayıp olarak ortaya çıkan sera gazı emisyonları.

Kamusal (Genel) Açık-yeşil Alanlar

Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım (sahiplik) durumuna göre kamusalaçık-yeşil alanlar; “toplumun yararlandığı veya tüm rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılandığı kamusal alanlar. Kent ve mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, mezarlıklar, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, fuar ve sergi alanları, yol-bulvar, refüj ve spor alanları gibi yerler.

Kamusal Yeşil Alanlar

Kamunun kullanımına açık yeşil alanlardır.

Kapalı Döngü

Her şeyin geri dönüştürüldüğü ve yeniden kullanıldığı bir sistem.

Kapalı Döngü Geri Dönüşüm

Bir ürünü geri dönüştürmek ve tekrar tekrar aynı ürüne üretmek.

Kapalı Döngü Geri Dönüşüm

Bir ürünü geri dönüştürmek ve tekrar tekrar aynı ürüne üretmek.

Karbon Akışı

Karbonun bir karbon havuzundan diğerine birim alan ve zaman başına kütle ölçüm birimleri cinsinden transferi (Ör. tC)

Karbon Ayak İzi

Karbondioksit eşdeğeri cinsinden ölçülen, üretilen sera gazı miktarı açısından insan faaliyetlerinin çevreye verdiği zararın ölçüsüdür. Kurumsal ve ürün karbon ayak izi olmak üzere hesaplaması yapılır.

Karbon Denkleştirme

Genellikle bir projeden kaynaklanan bir emisyon azaltımı geliştirmekte olan dünyada üstlenilen ve satılan başka yerlerdeki emisyonları telafi etme. Açığa çıkan sera gazı salımlarının yine eşdeğer bir sera gazı tasarrufu ile karşılanması anlamına geliyor.

Karbon Dioksit

Kovalent bağlı bir karbon ve iki oksijen atomundan oluşan moleküle sahip, normal koşullarda gaz halinde bulunan ve antropojenik olarak çoğunlukla fosil yakıtların sonucu ortaya çıkan sera gazı.

Karbondioksit Gübrelemesi

Atmosferdeki karbon dioksit konsantrasyonunun artışına bağlı olarak bitkilerin büyüme hızında artış, çoğalma.

Karbon Döngüsü

Karbonun biyosfer, pedosfer, jeosfer, hidrosfer ve atmosfer arasında birbirleriyle değişerek oluşturulan ve biyolojik ve jeolojik bir kimyasal yapıda olan döngüdür.

Karbon Emisyonları

Şirketlerin ya da bireylerin seragazı (GHG) emisyonlarını telafi etmek için bu tür emisyonları eşdeğer bir yatırım ile ortadan kaldırmasıdır.

Karbondioksit Eşdeğeri

İnsan faaliyetlerinin; karbondioksit cinsinden ölçülen ve üretilen sera gazı miktarı açısından çevreye verdiği zararın ölçüsüdür. Birimi “kg.CO₂-eşdeğer” veya “ton. CO₂-eşdeğer”.

Karbondioksit Gübrelemesi

Artan atmosferik CO₂ konsantrasyonunun bir sonucu olarak bitkilerin büyümesinin artması.

Karbon Kredisi

Sera gazı emisyonu azaltımı yapan bir faaliyetin yaptığı her bir ton CO₂ eşdeğer sera gazı azaltımını tebliğ etmek için kullanılan emisyon azaltımı birimi. Bu krediler Onaylanmış Emisyon Azaltımı (Verified Emission Reduction-VER) olarak isimlendirilir. Karbon denkleştirme sertifikaları olarak da bilinen bu kredilerin temsil ettiği sera gazı emisyonu azaltımı tanımı, eşdeğer kapasitede sera gazı emisyonu yapılan bir faaliyet referans olarak yapılmaktadır. Karbon kredileri (sertifikaları) aşağıdaki kategorilerde farklı sera gazı türleri (CO₂, CH₄, N₂O gibi) azaltımı yapan projeler tarafından kazanılmaktadır: Tarım, Kimyasal proses/ endüstriyel üretim, Enerji verimliliği/ yakıt değişimi, Ormancılık ve arazi kullanımı, yenilenebilir enerji, ulaşım, atık bertarafı.

Karbon-Negatif Kariyer

Atmosfere karbondioksit salım yapmak yerine, atmosferden uzaklaştırma konusunda net bir etkiye sahip olunan kariyer.

Karbon Nötr

Karbon nötrlüğü veya iklim nötrlüğü veya net sıfır karbon ayak izine sahip olmak, karbon emisyonlarını karbon giderme ile dengeleyerek (genellikle karbon dengeleme yoluyla) veya basitçe karbon emisyonlarını tamamen ortadan kaldırarak ("karbon sonrası" geçiş) net sıfır karbon dioksit emisyonuna ulaşmak anlamına gelir. Karbon nötr olmak için, gönüllü piyasalardan satın alınan emisyon azaltım sertifikalarıyla emisyonların denkleştirilmesi yeterliyken, net sıfır emisyonlu bir şirket olmak için emisyonların minimuma indirilmesi, geriye kalan azaltılması teknik ve/veya finansal açıdan mümkün olmayan emisyonların ise piyasa araçlarıyla dengelenmesi gerekir.

Karbon Okur Yazarlığı

Bireysel, toplumsal ve örgütsel temelde emisyonları azaltma yeteneği ve motivasyonu ile iklim değişikliği ve insanlığın günlük eylemlerinin iklim üzerindeki etkilerini tanımlamak, karbon maliyetleri ve etkileri hakkında bir farkındalık geliştirmek.

Karbon Piyasası

Kyoto Protokolü veya üyeler arasındaki anlaşmalar gibi diğer anlaşmalar kapsamında ülkelerin kendi ulusal emisyon limitlerini karşılamak amacıyla sera gazı emisyon birimlerini alıp satabilecekleri bir ticaret sistemi.

Karbon Sızıntısı/Kaçacağı

Katı iklim politikaları uygulayan bir ülkenin-işletmelerin, üretimini iklim konusunda daha gevşek emisyon kısıtlamaları olan başka ülkelere kaydırması sonucunda ortaya çıkan yüksek karbon emisyonları. Günümüzde yüksek nüfuslu ve teknoloji anlamında gelişmiş ülkeler, özellikle enerji yoğun endüstriyel faaliyetlerini az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelere aktararak karbon kaçaklarını artırabilmektedir.

Karbon Tutma/Yakalama

Karasal veya biyolojik karbon tutma, ağaçların ve bitkilerin karbondioksiti emdiği, oksijeni serbest bıraktığı ve karbonu depoladığı süreçtir. Büyük fabrikalar ve enerji santralleri tarafından üretilen karbondioksitin atmosfere ulaşmasını ve küresel ısınmaya katkı sağlamasını engelleyebilen farklı teknolojiler zincirini ifade eder. Jeolojik ayırma, karbon yakalama ve ayırma (CCS) sürecindeki bir adımdır ve karbondioksitin kalıcı olarak kalacağı yerin derinliklerine enjekte edilmesini içerir.

Karbon Yutakları

Orman ve okyanus gibi atmosferik karbon dioksiti kullanabilen doğal alanlar. Yapay tekniklerle de atmosferden karbon yakalama yapan tesisler.

Karbon Vergisi

Karbon salımına bağlı olarak kömür, doğalgaz, petrol gibi fosil yakıtları ve diğer ürünler üzerinden alınan harcama vergisi. Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin en önemli nedenlerinden biri olan ve fosil yakıt kullanımlarından kaynaklanan karbondioksit emisyonunu ve çevre kirliliğini azaltmak amacıyla tüketilen fosil yakıtın içerdiği karbon miktarına bağlı olarak alınan bir satış ve emisyon vergisidir.

Karşılaştırmalı Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi

İki veya daha fazla ürün veya sistemin karşılaştırıldığı bir “Yaşam Döngüsü Analiz” yaklaşımı.

Kayıp ve Hasar Fonu

Özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerin maruz kaldığı iklim değişikliğinden kaynaklı afetler sonucunda ortaya çıkan kayıp ve zararı gidermek onları maddi anlamda hem teknik açıdan hem kapasite geliştirmek amacıyla oluşturulan Fon.

Kaynak Ayrışması

Ekonomik aktivite birimi başına düşen birincil kaynak kullanımının azaltılmasıdır.

Kentsel Açık-Yeşil Alanlar

Kent ortamında bulunan açık- yeşil alanlardır. Bakınız açık ve yeşil alan, açık – yeşil alanla.

Kentsel Yeşil Altyapı

Kent ölçeğinde bulunan yeşil altyapıdır. Bakınız yeşil altyapı terimine.

Kentsel Yeşil Örtü

Kent içinde bir yerin bitkilerle kaplı olan kısmı veya bitkili alandır.

Kırılganlık

Bir sistemin, iklim değişkenliği ve anomalileri de dahil olmak üzere, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı duyarlı olma veya bunlarla baş edememe derecesi, hassasiyeti ve uyum sağlama kapasitesi.

Kompost

Bitkisel ve hayvansal atıkların nemli-oksijenli ortamda biyolojik olarak bozunarak dönüştüğü stabil organik materyal, toprak düzenleyici.

Kompostlama

Organik malzemenin oksijenli şartlarda kontrollü bir şekilde biyolojik ayrışması işlemi.

Kompostlaştırılabilir Malzemeler

Biyolojik materyallerle bertaraf edilebilen ve besin açısından zengin malzemeye bozunabilen malzemeler.

Koruma Alanı

Belli koruma hedeflerine ulaşmak için belirlenen, düzenlenen veya yönetilen coğrafi alan.

Kömür Madeni Metan Salımı

Kömür madenciliği sürecinde kömür damarlarından salınan metan emisyonu.

Kritik Hammaddeler

Ekonomi için gerekli olan ve sınırlı miktarlar, tedarikçiler ve erişim nedeniyle yüksek arz riski taşıyan hammaddeler.

Kullanım Ömrü Sonu

Bir ürünün artık orijinal sahibi için bir değere sahip olmadığı ve daha sonra bertaraf edildiği yaşam döngüsü aşaması.

Kuru Tarım

Kuru koşullarda üretimi optimize etmek için toprak nemi koruma ve tohum seçimini kullanan, sulama yapılmadan yapılan tarım türü.

Küresel Isınma

Karbondioksit ve ısıyı tutan diğer sera gazlarının atmosferde konsantrasyonlarının artmasıyla oluşan ve atmosfere salınan sera gazlarının neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda, Dünya üzerinde yıl boyunca kara, deniz ve havada ölçülen ortalama sıcaklıkların artışı. Dünya yüzeyine yakın hava sıcaklığında devam eden küresel ortalama artış.

Küresel Ortalama Sıcaklık

Tüm gezegen üzerinde ortalaması alınan ortalama yüzey hava sıcaklığı.

Küresel Isınma Potansiyeli

Bir gazın belirli bir süre boyunca (genellikle 100 yıl) soğurduğu toplam enerjinin karbondioksite kıyasla bir ölçüsü.

Kriyoşfer

Dünya yüzeyinde suyun kar ve buz gibi katı formda bulunduğu; deniz buzu, göl buzu, nehir buzu, kar örtüsü, buzullar ve diğer buz tabakaları ve donmuş toprak (permafrostu da içerir) bölümlerinin hepsine birden verilen isim.

Kuruluş

Kendi, işletmesine ve yönetimine sahip, oraklı olan veya olmayan, kamu veya özel şirket, firma girişimci, kurum veya müessese veya bunların bütünü veya bir bölümü.

Küresel Etki Potansiyeli (KIP)

Belirli bir zaman aralığında, belirli bir sera gazının eş değer karbon dioksit cinsinden kütleye dayalı ışıma etkisini tanımlama faktörü.

Kyoto Protokolü

Yeryüzündeki 160 ülkeyi kapsayan, küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda mücadeleyi sağlamaya yönelik 1997 yılında Kyoto, Japonya'da imzalanan uluslararası çerçeve.

Litosfer

Eski Yunancada "kayalık" Hintçede "küre" anlamına gelen sert ve mekanik özellikleri ile tanımlanan karasal tipte bir gezegenin veya doğal uydunun en dış kabuğu.

Mavi Ekonomi

Balıkçılıktan deniz ticaretine, kıyı gelişiminden turizme, gemi yapımından, yenilenebilir kaynakların üretilmesine kadar, deniz ve okyanuslar içindeki tüm üretim ve pazarlama faaliyetlerini kapsayan ekonomik faaliyet.

Mavi Su

Su ayak izinde, sulama için kullanılan yüzey ve yeraltı sularını ifade eder.

Mercan Ağartması

Çevresel stres altındaki bir mercan kolonisinin konakçı organizmaları (polipler) ile simbiyoz halinde yaşayan mikroskobik algleri (zooxanthellae) dışarı attığı ve mercan kolonisi beyazlamış görüldüğü süreç.

Metan Olmayan Uçucu Organik Bileşikler (NMVOC'ler)

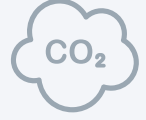
Atmosferik fotokimyasal reaksiyonlara katılan metan dışındaki organik bileşikler.

Mikroplastik

1 mikrometre ile 5 mm arasındaki boyutlara sahip olan ve çıplak gözle fark edilmeleri oldukça güç olan plastik parçaları.

Mitigasyon (Azaltma)

İklim sistemi üzerindeki insan etkisini azaltmak ve sera gazı kaynaklarını ve emisyonlarını azaltmak ve sera gazı yutaklarını geliştirmek için stratejiler içeren insan müdahalesi.

Net Sıfır Karbon

Atmosfere giren sera gazı emisyonlarının miktarının, atmosferden uzaklaştırılan aynı miktarda sera gazı ile dengelenmesi, karbon n t rl l k.

Net Biyom  retimi (NBP)

Bir bölgeden net karbon kazancı veya kaybı. NBP, Net Ekosistem üretiminden orman yangını veya bir orman hasadı gibi nedenden dolayı kaybedilen karbonun  kartılmasına eşittir.

Net Ekosistem  retimi (NEP)

Bir ekosistemin net karbon kaybı veya kazanımıdır. NEP, heterotrofik respirasyon ile kaybedilen karbonun Net Birincil  retimden (NBP) farkına eşittir.

Net Primer  retim (NPP)

Doğal bir ortamda net bitkisel biyokütle ya da karbon artışı.

Net Sıfır 2030&2050

İstenmeyen iklim etkilerinden kaçınmak için, küresel sera gazı (GHG) emisyonlarının 2030 yılına kadar yarı yarıya düşmesi ve yüzyılın ortalarında net sıfıra ulaşması mevcut olan karbon salım miktarın dengelenmesi yoluyla sıfıra indirilmesi.

Onarılabilirlik İçin Tasarım

Ürünlerin bağlantı elemanları, malzemeler ve kolayca sabitlenmelerini sağlayan süreçler kullanılarak üretilmesini gerektiren tasarım ilkesi.

Onaylama

Bir ülkenin Taraf olmasını sağlayan bir sözleşmenin, protokolün veya anlaşmanın genellikle bir Parlamento veya diğer ulusal yasama organı tarafından resmi olarak onaylanması.

Organik

Bir zamanlar canlı bir organizma olan her şey. Kimyevi gübre, hormon vb. kullanılmaksızın, doğal yolla üretilen.

Ormansızlaşma

Ormanlık alanların orman dışı kullanıma dönüştürülmesi.

Orman Yönetim Konseyi

Dünya ormanlarının sorumlu yönetimini teşvik etmek için kurulmuş, kar amacı gütmeyen, ürünün sorumlu bir şekilde yönetilen bir orman ve tedarik zincirinden geldiğini garanti eden FSC etiketi sağlayan bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur.

Ortak Tarım Politikası

Amacı çiftçilere makul bir yaşam standardı sağlamak, tüketicilere adil fiyattan kaliteli ürünler ulaştırmak ve ayrıca kırsal mirasın korunması olan Avrupa Birliği'nin tarıma sübvansiyon ve tarımın planlanması programıdır. Doğrudan sübvansiyon ödemeleri, fiyat destek mekanizması ile ekili olan bitki ve arsalar, garantili minimum fiyatları dahil ederek ve AB dışından gelen mallara tarife ve kota uygulanması sisteminin kombinasyonudur.

Ozon İnceltici (Tüketici) Madde (ODS)

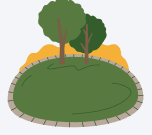
Stratosferik ozon tabakasında incelmeye neden olan ev tipik olarak ODS'ler olarak anılan kloroflorokarbonlar (CFC'ler), bromoflorokarbonlar (halonlar), metil kloroform, karbon tetraklorür, metil bromür ve hidrokloroflorokarbonları (HCFC'ler) içeren ancak bunlarla sınırlı olmayan insan yapımı bileşikler ailesi.

Ozon Öncüleri

Karbon monoksit, metan, metan olmayan hidrokarbonlar ve nitrojen oksitler gibi kimyasal bileşikler, güneş radyasyonunun mevcudiyetinde diğer kimyasal bileşiklerle reaksiyona girerek özellikle troposferde ozon oluşturan kimyasallar.

Özel Açık-Yeşil Alanlar

Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım (sahiplik) durumuna göre özel açık-yeşil alanlar; “özel mülkiyetli alanlarda, sahipleri tarafından kullanılan alanlardır. Özel mülkiyetli konut veya toplu konutlar gibi.”.

Pasif Yeşil Alan

Yeşil alanlardan “kentlinin doğrudan kullanımına açık olmayan, daha çok koruma, çevre sağlığı, estetik amaçlı alanlardır.”

Permafrost

Jeolojide iki veya daha fazla yıl suyun donma noktası veya altında yer alan donmuş toprak.

Pedosfer

(Toprak küre), yerkürenin en dış katmanı olan Litosfer (Taşküre) üzerini kaplayan toprakların oluşturduğu katmandır.

Plankton

Fitoplankton, zooplankton gibi sucul ortamlarda yaşayan ,atmosferik karbon dioksiti tutabilen organizmalar.

Protokol

Mevcut bir sözleşmeye bağlı, ancak ilgili sözleşmenin Tarafları tarafından imzalanması ve onaylanması gereken, tipik olarak yeni, daha ayrıntılı taahhütler ekleyerek bir sözleşmeyi güçlendiren ayrı ve ek bir anlaşma olarak uluslararası bir anlaşma.

PPBv-Milyar Başına Parça veya Milyarda Bir Kısım

Belirli bir gaz, sıvı veya katı karışımın bir milyar parçasında bulunan bir kimyasalın parça sayısı.

PPMv-Hacim Olarak Milyon Başına Parça

Belirli bir gaz, sıvı veya katı karışımın bir milyar parçasında bulunan bir kimyasalın parça sayısı.

PPT-Trilyon Başına Parça

Belirli bir gaz, sıvı veya katının bir trilyon parçasında bulunan bir kimyasalın parça sayısı. Konsantrasyona bakın.

Referans Çizgi

Referans bir duruma göre temel değişimin görüldüğü durum. Temel senaryo.

Referans Yıl

Zaman içinde ölçümün takip edildiği (kurumsal karbon ayak izi gibi) tarihsel bir veri (örneğin yıl) .

Restore Edilmiş Alan

Operasyonel faaliyetler sırasında kullanılmış veya çevresel olarak olumsuz etkilenmiş olan ancak sonrasında eski haline veya sağlıklı ve işlevsel bir ekosisteme kavuşturmak için iyileştirme önlemleri alınmış olan alan.

Rezervuar

Sera gazının depolandığı yerlerdir. Okyanuslar, topraklar ve ormanlar rezervuar görevi görebilecek bileşenlere örnektir.

Sanayi devrimi

Sanayi devrimi, fosil yakıtların yakılmasında ve buna bağlı karbondioksit emisyonlarında güçlü bir artışın başlangıcına da işaret eden, 18. yüzyılın ikinci yarısında İngiltere’de başlayan ve Avrupa’ya ve daha sonra Amerika Birleşik Devletleri dahil diğer ülkelere yayılan, geniş kapsamlı sosyal ve ekonomik sonuçları olan hızlı bir endüstriyel büyüme dönemi.

Sera Gazı

Dünya’nın yüzeyi, atmosferi ve bulutları tarafından yayılan kızılötesi radyasyon spektrumu dahilinde belirli dalga boylarındaki radyasyonu emen ve yayan, bu özellikleri nedeniyle sera etkisine neden atmosferin hem doğal hem de antropojenik gaz halindeki; su buharı (H₂O), karbondioksit (CO₂), nitroz oksit (N₂O), metan (CH₄) ve ozon (O₃) başlıca gazlardır.

Sera Gazı Kaynağı

Atmosfere sera gazı salan fiziksel biri birim veya proses.

Sera Etkisi

Dünya yüzeyine yakın atmosferde (troposfer) ısının tutulması ve birikmesi. Dünya yüzeyinden uzaya doğru geri yansıtılırken atmosferdeki su buharı, karbondioksit, ozon ve diğer bazı gazlar tarafından soğurularak ve daha sonra Dünya yüzeyine doğru yeniden yansıtılan ısının yarattığı etki.

Serbest Döngü

Yaşam döngülerini uzatmak ve yeniden kullanılabilir öğeleri çöp sahalarından uzak tutmak için mal alışverişinde bulunmak.

Sera Gazı Emisyonu

Belirli bir sürede atmosfere salınan sera gazlarından birisinin toplam kütlesi.

Sera Gazı Uzaklaştırılması

Belirli bir sürede atmosferden uzaklaştırılan sera gazlarından birisinin toplam kütlesi.

Sera Gazı Faaliyet Verileri

Bir sera gazı emisyonuyla veya uzaklaştırılmasıyla sonuçlanan faaliyetin kantitatif ölçüsü.

Sera Gazı Envanteri

Bir kuruluşa ait sera gazı kaynakları, sera gazı yutakları, sera gazı emisyonları ve sera gazı uzaklaştırılmasına ilişkin bilgiler.

Sera Gazı Programı

Kuruluşun veya sera gazı projesinin dışında, sera gazı emisyonlarını uzaklaştırılmalarını, emisyon azaltmalarını veya uzaklaştırma iyileştirilmelerini kaydeden, kayıtları işleyen veya yöneten gönüllü veya zorunlu ulusal, uluslararası veya bölgesel sistem veya plan.

Sıcak Hava Dalgası

Genellikle aşırı nem ile birlikte uzun süreli aşırı sıcaklık durumu.

Sıfır Atık

Çöp sahalarına, yakma fırınlarına ve doğada atılan atıklara katkıda bulunmaktan kaçınmak için gri dönüşüm ve geri kazanıma yönelik ürün ve atık yönetim süreçleri.

Sınırda Karbon Düzenlemesi

Karbon fiyatlandırma sistemine sahip olmayan ülkelerden gerçekleştirilen yüksek karbon ayak izine sahip malların ithalatını izlemeyi ve azaltmayı amaçlayan vergilendirme sistemi.

Solar Enerji

Bir diğer ifade şekli ile güneş enerjisi, güneşte bulunan hidrojen atomlarının helyum atomlarına dönüşmesi sonucunda açığa çıkan enerji.

Sorunlu Taraf

Sera gazı beyanını vermekten ve sera gazı bilgilerini sağlamaktan sorumlu kişi veya kişiler.

Sürdürülebilirlik

Şimdiki ve gelecek nesilleri desteklemek için insanların ve doğanın üretken bir uyum içinde var olabileceği koşulları yaratmak ve sürdürmek. Gelecek nesillerin olumlu bir yaşam kalitesi için ihtiyaç duyduğu doğal kaynakları koruyan çevresel uygulamalar.

Sürdürülebilir Üretim

Üretim için gereken ham madde miktarının azaltılması hedefiyle kaynakların (malzeme, enerji, su ve atık) verimli bir şekilde yönetimine dikkat çekilmesi, kaynak tüketim maliyetlerinin ve çevresel kirliliğin azaltılması için toplumsal bilincin yaratılmasıdır.

Sürdürülebilirlik İçin Tasarım

Bir ürün veya hizmetin yaşam döngüsü boyunca çevresel ve sosyal faydaların optimizasyonunu gerektiren tasarım ilkesi.

Satın Alımın Yeşillenmesi

Özellikle kamu ihalelerinin yapılmasında yeşil ürünlere yönelme.

Savunmacı Yeşil Pazarlama

Rakiplerin hareketlerine yönelik bir cevap ya da krizlere yönelik bir tedbir olarak kullanılan pazarlama yaklaşımı.

Sıfır Karbon Ekonomisi

Ekonomi gelişirken ticari ve endüstriyel sektörden kaynaklanan emisyonların sifıra düşürüldüğü ekonomidir.

Siyah Karbon Aerosol

Fosil yakıtların, biyoyakıtların ve biyokütlenin eksik yanmasıyla oluşan ince parçacıklar halinde (PM_{2.5}) doğrudan atmosfere yayılan partikül maddenin en güçlü ışık emici bileşeni.

Sülfat Aerosolleri

Fosil yakıtların yanmasından ve volkanik patlamalardan atmosfere yayılan, güneş radyasyonunu yansıtarak Dünya'nın sıcaklığını düşürebilen kükürt dioksit ve kükürt trioksitin atmosferdeki diğer bileşiklerle etkileşimi sonucu oluşan kükürt bileşiklerinden oluşan partikül madde.

Sülfür Hekzaflorür (SF₆)

Elektrik iletim ve dağıtım sistemlerinde ve elektronikte yalıtkan olarak kullanılan, alkol ve eterde çözünen, suda az çözünen renksiz ve küresel ısınma potansiyeli 22.800 olan çok etkili sera gazı.

Sürdürülebilir Kalkınma

Ekonomik yapı, sosyal yapı ve çevre etkileşiminin birlikte değerlendirildiği ve hem bugünkü hem de gelecekteki nesillerin kalkınması amacıyla hareket eden bütüncül bir felsefesi.

Stratosfer

Troposfer ile mezosfer arasında, alt sınırı kutuplarda yaklaşık 8 km, ekvatorda 15 km ve üst sınırı yaklaşık 50 km olan atmosfer bölgesi.

Taraflar Konferansı

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (UNFCCC) üst organı. Hedefi; yeni bilimsel bulgular ve ulusal iklim değişikliği programlarının etkinliği ışığında mevcut taahhütleri periyodik olarak gözden geçirmek olan Sözleşmeyi onaylayan 180'den fazla ülkenin oluşturduğu topluluk.

Taşıma Kapasitesi

Bir habitatın kaynaklarının destekleyebileceği popülasyonun sayısı.

Temel Yıl

Sera gazı emisyonlarının veya uzaklaştırılmalarının veya sera gazına ilişkin diğer bilgilerin gelecekte kıyaslanması için belirlenen geçmişteki bir dönem, referans yılı.

Temiz Büyüme

Temiz büyüme, sera gazı emisyonlarını azaltırken milli gelirin artırıldığı büyüme şeklidir.

Tek kullanımlık

Bir kez kullanılıp atılan ürün ve malzemeler.

Tek Sağlık

Tek sağlık, insanların, hayvanların, bitkilerin ve çevrenin sağlığı arasındaki bağlantıyı kabul eden, buna bütüncül bakan, sistematik bir yaklaşım.

Temiz Gelişme Mekanizması

Gelişmiş ülkelerin, geliştirmekte olan ülkelerdeki sera gazı emisyonlarını azaltma veya ortadan kaldırma projelerini finanse edebilecekleri ve bunun karşılığında kendi emisyonları üzerindeki zorunlu limitleri karşılamak için uygulayabilecekleri krediler alabilecekleri, Kyoto Protokolü kapsamındaki bir mekanizma.

Tesis

Tek bir coğrafi sınır, kuruluş birimi veya üretim prosesi kapsamında tanımlanabilen tek bir tesis, tesisler kümesi veya üretim süreçleri (sabit veya hareketli).

Termohalin Dolaşımı

Sıcaklık ve tuzluluktaki farklılıklardan kaynaklanan, okyanusta büyük ölçekli yoğunluğa dayalı sirkülasyon.

Toprak Karbonu

Tarihsel bitki örtüsünün ve üretkenliğin bir fonksiyonu olarak karbon döngüsündeki karasal biyosfer havuzunun önemli bir bileşeni, topraktaki karbon miktarı.

Troposfer

Orta enlemlerde (yüksek enlemlerde 9 km'den tropiklerde ortalama 16 km'ye kadar değişen) yüzeyden yaklaşık 10 km yüksekliğe kadar atmosferin en alçak kısmı, bulutların ve "hava" olaylarının meydana geldiği yer.

Tundra

Düşük sıcaklıklar ve kısa büyüme mevsimleri ile karakterize edilen Kuzey Kutbu ve Arktik altı bölgelerin ağaçsız, düz veya hafifçe dalgalı bir ova özelliği.

Turba

Bataklıkların ve bataklıkların ıslak asidik koşullarında bitkisel maddenin kısmi ayrışmasıyla oluşan ve genellikle yakıt olarak ve bahçecilikte kullanılmak üzere kesilip kurutulan toprağa benzeyen siya ve kahverengi renkte süngerimsi bir tortu.

Tuzlu Su Girişi

Genellikle kıyı ve nehir ağız bölgelerinde daha yoğun olması nedeniyle tatlı veya yeraltı suyunun tuzlu suyun ilerlemesiyle yer değiştirmesi.

Tüm Yeşil Ürün

Bir işletmenin iç (örn. Satın alma, insan kaynakları) ve dış çevresine (örn. tedarikçiler, dağıtıcılar, finansal kuruluşlar) ilişkin tüm faaliyetlerinin çevreye etkileri göz önünde bulundurularak üretilen ürün. Bakınız yeşil ürün, basit yeşil ürün ve genişletilmiş yeşil ürün.

Toksik Olmayan

Yaşam süreçleri üzerindeki kimyasal etkisi yoluyla, insanlarda veya hayvanlarda ölüme, geçici veya daimi sakatlığa neden olmayan kimyasal maddelerdir.

Ulusal Katkı Beyanı

Paris Anlaşması'nın ve uzun vadeli iklim hedeflerine ulaşılmasının merkezinde yer alan ve her ülkenin kendi koşullarına göre ve gönüllü olarak belirlediği ulusal emisyonları azaltma ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama çabalarını somutlaştıran bildirimler.

Uyum Fonu

Özellikle hassas durumda olan ve Kyoto Protokolü'ne taraf olan gelişmekte olan ülkelerdeki somut uyum projelerini ve programlarını finanse etmek için kurulmuş olan ve temiz kalkınma mekanizması (CDM) proje faaliyetlerinden elde edilen gelir payı ile finanse edilen Fon.

Ürün Karbon Ayak İzi

Bir ürünün maden olarak çıkartılmasından, ürünün hammaddesine, hammaddeden ürünün üretilmesine, ürünün müşteriye sunulmasına, müşterinin ürünü kullanmasından ürünün ömrünü tamamlamasına kadarki yaşam döngüsü içerisindeki Sera Gazı Emisyonlarının ISO 14067 Standardına göre ölçülmesi ve hesaplanması ile elde fonksiyonel ürün birimi başına karbon salım miktarı.

Yağmur Ormanları Koalisyonu

Tropikal yağmur ormanlarına özgü çevresel sürdürülebilirliği çevreleyen sorunları ele alan, yağmur ormanlarına sahip, büyük ölçüde gelişmekte olan ülkelerden oluşan gönüllü bir grup.

Yan Ürün

Başka bir şeyi işlerken veya üretirken oluşturulan bir malzeme veya madde.

Yarı-Özel Açık-Yeşil Alanlar

Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım (sahiplik) durumuna göre yarı-özel açık-yeşil alanlar; “çoğunlukla toplumun tümüyle yararlanamadığı sadece kurum ve kuruluşların çalışanları, ailesi veya belirli bir kesim tarafından belli şartlarda kullanımına açık olan okullar, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşlar, fabrika bahçeleri gibi alanlar.

Yayılmı/Geri Tepme Etkileri

Gelişmiş ülkelerin sera gazı emisyonlarını azaltmak için aldığı önlemlerin gelişmekte olan ülkelerde yarattığı yankılar. Örneğin, gelişmiş ülkelerdeki emisyon azaltımları, petrol talebini ve dolayısıyla uluslararası petrol fiyatlarını düşürebilir, bu da gelişmekte olan ülkelerde daha fazla petrol kullanımına ve daha fazla emisyona yol açarak başlangıçtaki kesintileri kısmen dengeleyebilir.

Yeni Yeşil Düzen

Ekolojik, ekonomik ve toplumsal krizler karşısında tasarlanmış bir politika seti, geliştirilen yeni bir düzen arama ve yaratma çabasıdır. Yatırımlarla ekonomiyi tekrar canlandırarak; istihdam yaratmayı ve çeşitli düzenlemelerle de düşük karbon ekonomisini oluşturmayı amaçlayan düzen.

Yeniden Ağaçlandırma

Tükenmiş arazilere orman dikimi.

Yenilenebilir Enerji

Jeotermal, biyokütle, hidroelektrik, güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerji.

Yenilenebilir Doğal Kaynak

Belirli bir zaman dilim içinde kendini yenileyebilen kaynaklar (biyokütle, rüzgar güneş, su vb.).

Yeşerentler

Çevre problemlerinin çözümünde bireysel anlamda katkı sağlayabileceklerine inanmasalar da çevreyle uyumlu yaşamının gerekli olduğunu düşünen, iyi eğitilmiş ancak düşük gelir seviyesinde olan bireyler.

Yeşil

Davranışı, ürünü, politikaları, insanları vb. Tanımlamak için kullanılan ve çevreye verilen zararı en aza indirmek anlamı içeren terim.

Yeşil Aklama

Ticari ya da politik nedenlerle çevreye verilen zararların çevre dostu gibi gösterilmesi amacıyla kamuoyuna yanlış, yanıltıcı bilgi verilmesi; eşanlam: yeşile boyama.

Yeşil Alan

Bir ilin ya da yerleşimin sınırları içinde doğal veya ekilmiş (veya dikilmiş) herhangi bir bitki bireyinden çayır veya orman örtüsüne kadar olan alan. Herhangi bir yerleşim ölçeğinde bitkilerle kaplı alanı ifade etmektedir. Yeşil alanın 20 Mayıs 2018 tarihli 30426 Sayılı Resmî Gazetede İstanbul İmar Yönetmeliği'ndeki tanımı: "Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve rekreatif alanları toplamını (Metropol ölçeğindeki fuar, botanik ve hayvan bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır.), 19'uncu maddede yer alan işlevleri ve yapılaşma koşullarını içeren yeşil alanlar.

1.Çocuk bahçeleri: Çocukların oyun ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan, bitki örtüsü ile çocukların oyun için gerekli araç gereçleri, toplamda 6 m²'yi geçmeyen büfe ile süs havuzu, pergola ve genel tuvalet dışında başka tesis yapılamayan alanları,

2.Parklar: Kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan,19 uncu maddedeki kullanımlara da yer verilebilen alanları,

3.Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabildiği, kent içinde ve çevresinde gününbirlik kullanıma yönelik olarak imar planı ile belirlenmiş yerleri." ifade eder.

Yeşil Alan Sınıflandırılması

Yeşil alanların; 1) Yerleşim içi yeşil alanlar, yerleşim dışı yeşil alanlar, 2) Yeşil alanların değişik kullanışlara göre sınıflandırılması; a) Dinlenme alanları, b) Spor alanları, c) Oyun yerleri. 3) Gördüğü fonksiyonlar yönünden sınıflandırılması a) aktif alanlar, pasif alanlar. 4) Kentsel ve doğal yeşil alanlar; 1) Kentsel yeşil alanlar, 2) Doğal yeşil alanlar olarak sınıflandırılmasıdır.

Yeşil Alan Standardı

Kişi başına düşen yeşil alanların m² miktarı olarak, kent üzerindeki yeşil doku barındıran alanların tümünün, kentin genel nüfusuna bölünmesi biçiminde ifade edilmektedir.”

Yeşil Alan Stratejisi

Yeşil alanların sınırlarını belirleyen, oluşturulmasını ve yönetimini belirleyen genel yaklaşımlardır.

Yeşil Alan Türü

Kendine ait belirleyici özellikleri olan yeşil alanların her biri.

Yeşil Alan Varlığı

Herhangi bir ölçekte mevcut yeşil alanın yer kaplamasıdır.

Yeşil Alanlar Hiyerarşisi

Kentin çeşitli ölçeklerde yeşil alan tiplerinin sıralanması.

Yeşil Algı

Kişinin yeşil alanlar, yeşil ürün gibi yeşille ilgili duyuusal etkilenmelerin bilinçte oluşturduğu izlenimler.

Yeşil Altyapı

Ekosistem değerlerini ve işlevlerini koruyan, ekosistem hizmetlerini sunmak için tasarlanan ve yönetilen, birbirleriyle bağlantılı doğal, yarı-doğal ve kültürel alanların oluşturduğu bir yeşil alan ağı. Kentsel alanlarda, boş zaman dinlenme, eğlence faaliyetleri, eğitim, sağlık ve refah, biyolojik-çeşitlilik, kültürel ve miras peyzajlar, toplum refahı, kentin dayanaklılığını geliştirme perspektiflerine çok işlevli ekosistem hizmetleri sunan doğal çevre unsurlarının tümü.

Yeşil Altyapı Sistemi

Sürdürülebilir ekolojik işlev ve kültürel değerleri bütüncül olarak bir arada bulunduran sistemler.

Yeşil Avrupa Vakfı

Misyonu Avrupa kamusal alanının gelişimine katkıda bulunmak ve vatandaşların Avrupa politikalarına daha çok dâhil olmasını sağlayarak güçlü ve daha katılımcı demokrasiyi mümkün kılmak olan Avrupa Parlamentosu tarafından fonlanan ve Avrupa düzeyinde faaliyet gösteren bir vakıf.

Yeşil Badanalama

Bazı şirketlerin kendilerini yeşil şirket olarak pazarlamasına rağmen bu iddiasını kanıtlayamama durumu.

Yeşil Barış (Greenpeace)

Greenpeace, küresel çevre sorunlarını ortaya çıkarmak, yeşil ve barış dolu bir gelecek için gereken çözümleri sunmak amacıyla şiddetsiz ve yaratıcı çözümler sunan, bağımsız kampanyalar yürüten bir organizasyondur. Greenpeace; amacını gezegenimizin tüm çeşitliliğiyle yaşamı destekleyebildiğinden emin olmak. Cümlesi ile tanınlar.

Yeşil Bandlar Sistemi

Kentin bölgelerini veya belli kısımları birleştiren bandlar şeklinde bütünlük arz eden, kentin morfolojik, iklimik, jeomorfolojik, kent karakteri gibi pek çok etkenlere bağlı olarak zincirleme eksen, yıldız veya kama şeklinde olabilen organik yeşil doku.

Yeşil Bankacılık

Çevre dostu uygulamaları teşvik etmek ve bankacılık faaliyetlerinden kaynaklanan karbon ayak izini azaltmak anlamına gelmektedir. Yeşil bankacılık; faaliyetlerinin yürütüldüğü binalardan ve çalışanların davranışlarından işlem yapılırken kullanılan malzeme ve araçlara kadar, bunun yanı sıra kredi verilme işlemlerinde veya çeşitli firma ve kuruluşlarla yaptığı iş birliklerinde doğaya, ekosisteme veya çevreye duyarlı olan bankacılıktır.

Yeşil Barış Örgütü

1971'de kurulan ve dünya çapında biyolojik değişikliği korumaya çalışan, çevreyi tehdit eden öğelere karşı savaşım veren çevreci örgüt.

Yeşil Beceri

Yeşil ekonomi kapsamında ortaya çıkan yeşil işleri yapabilme vasfıdır. Yeşil beceri terimi İngilizcede green skill karşılığı olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Beyin Yıkama

Teriminin genellikle promosyon ve sosyal sorumluluk kampanyaları ile ilişkilendirildiğinin altını çizerek muhtemelen promosyon ve sosyal sorumluluk kampanyalarının her zaman gerçeği yansıtmaması durumudur.

Yeşil Bilgi Teknolojileri

Çevresel açıdan sürdürülebilir şekilde bilişim teknolojilerinin kullanımı. Sistemler olarak monitörler, yazıcılar, veri depolama cihazları vb. ağ ve iletişim teknolojilerinin tasarlanması, üretimi, kullanımı ve elden çıkarılması faaliyetlerinin bütünüdür.

Yeşil Bilinçlenme

Kişilerin, kamu kurumlarının veya özel sektörün herhangi bir biriminin doğa, ekosistem veya çevre konusunda yaptıkları faaliyetlerle ilişki kurma ve buna göre davranma düzeyidir.

Yeşil Bilişim

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin tasarımında, üretilmesinde, dağıtımında, kullanılmasında ve ömrünü tamamlamış cihazların ortadan kaldırılmasında çevreye karşı duyarlılığı dile getirmek, bilişim ürün ve hizmetlerinin çevreye duyarlı ve doğanın zarar görmeden üretilmesi, kullanılması ya da kullanım sonrası faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir olması.

Yeşil Bina

Planlama ve inşaattan nihai ürüne kadar en çevre dostu malzemeleri kullanarak inşa edilen, enerji tasarruflı ısıtma, elektrik ve ev aletleri içeren çevre dostu bina. EPA'ya göre; "yapının arazi seçiminden başlayarak yaşam döngüsü çerçevesinde değerlendirildiği, bütüncül bir sosyal – çevresel sorumluluk anlayışıyla tasarlandığı, iklim verilerine ve o yere özgü koşullara uygun, ihtiyacı kadar tüketen, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmiş, doğal ve atık üretmeyen malzemelerin kullanımını teşvik eden, ekosistemlere duyarlı yapı..

Yeşil Bina Sertifikasyonu

Yeşil binaların özelliklerine uygun olarak yapılmasının belgelenmesidir. Herhangi bir binanın yeşil bina koşullarına uygun olarak yapıldığını belirten belge. Amerika Birleşik Devletleri'nde yeşil binaların denetimi LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) ve İngiltere'de BREEAM (Bina Araştırma Kurumu Çevre Değerlendirme Yöntemi) tarafından yapılmaktadır.

Ulusal Yeşil Bina Sertifikasyon Sistemioolan «SEEB-TR (Sürdürülebilir Enerji Etkin Binalar)» Ocak 2014 itibariyle oluşturulmuştur.» (Şentürk, 2014:99).

Yeşil Büyüme

Ekonomik büyüme ile çevre koruma arasındaki uyumu ve ortak enerjiyi büyüme merkezine koyan yaklaşımdır. Çevresel etmenlerin ve doğal kaynakların insanların refahını ve esenliğini sağlamaya devam ettikleri, aynı zamanda ekonominin de bu hususları dikkate alarak geliştiği büyüme modeli.

Yeşil Çatı

Kentleşmeye bağlı olarak binaların çatılarına yapılan bahçeler kapsamında yeşil çatı; "çoğunlukla sığ yetişme ortamına sahip, bakım ve sulama ihtiyaçları düşük olan, çevresel faydaları nedeniyle tesis edilen sistemlerdir.

Yeşil çatı terimi diğer sınırlı sayıdaki yeşil terim gibi hukuku metinlerde de yer almıştır. Örneğin 20 Mayıs 2018 tarihli 30426 Sayılı Resmî Gazetede İstanbul İmar Yönetmeliği'nde Yeşil çatı: "Binanın enerji performansını, hava kalitesini ve kent ekolojisini iyileştiren, yağmur suyunun yarattığı problemlere yenilikçi çözümler getiren, çim serilip, çiçeklerle yeşillendirilebilen, küçük bitkilerle donatılabilen çatılar." şeklinde tanımlanmıştır.

Yeşil Dağıtım

Yeşil pazarlamanın önemli bir unsuru olarak ürünlerin, üretim noktalarından çıktıktan sonra tüketiciye kadar ulaşmasında dağıtımı yapacak araçların, paketleme ve ambalajlamalar da çevreye zarar vermeyecek şekilde planlanmasıdır.

Yeşil Defin

Kremasyon veya mumyalama sıvıları içermeyen ve biyolojik olarak parçalanabilen bir tabut kullanılan çevre dostu cenaze töreni.

Yeşil Defter

Kamuya ait yapım işlerinde hakedişe girecek olan imalat miktarlarının işlendiği defterdir.

Yeşil Değerler

Kapitalist toplumlarda gündeme getirilen ve diğer toplumlara da çeşitli düzeylerde yansıyan çevre sorunlarını önceleyen ve bu sorunlar yönelik olarak doğa, felsefe, bilim hatta dini alanda ve yaşamın her alanda geliştirilen değerlerdir.

Yeşil Devrim

Üçüncü Dünya tarımında, gelişkin araç gereç, yoğun gübre kullanımı ve denetimli sulamayla gerçekleşen teknik değişim.

Yeşil Doku Sistemi

Kente bulunan yeşil alanların oluşturduğu sistemdir. Yeşil doku sistemini 1) Dağınık Yeşil Alanlar ve 2) Yeşil Bandlar Sistemi olarak ikiye ayırılır.

Yeşil Dönüşüm

Bina yapımlarında sadece ekonomik ölçütleri esas almayıp ekonomik ölçütlerin yanı sıra bina yapımının doğaya, ekosistemlere veya çevreye etkilerini de ölçüt olarak yapılan yeşil binaların toplam bina sayısındaki artış yeşil dönüşümdür. Yeşil dönüşüm ifadesi bu anlamıyla çeşitli kaynaklarda kullanılmıştır (Şentürk, 2014). Ayrıca yeşillenme kavramına bakınız.

Yeşil Düşünce

Batı yaşam tarzının fosil yakıtlara bağlı evrilmesine koşut ekonomik büyümesi ve kültürel değişimlerinin yarattığı çevre sorunlarına karşı kendi içinden geliştirdiği ve dünyaya yayılan düşünce.

Yeşil Ekonomi

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yapılan tanıma göre; toplum ve çevre arasındaki hayati bağlantılar hesaba katılırken üretim ve tüketim süreçlerinde kirliliğin azaltılmasına, kaynakların, malzemelerin ve enerjinin etkin bir şekilde kullanılmasına katkıda bulunan; ekonomileri yeniden canlandıracak, çeşitlendirecek, iyi istihdam olanakları yaratacak, sürdürülebilir ticareti teşvik ederken yoksulluğu azaltacak, gelir dağılımındaki eşitliği artıracak bir oluşumdur. Diğer bir tanımda ise Yeşil ekonomi; “1) İnsanın doğa üzerinde yıkıcı müdahalelerini en aza indirmeyi ve bu sayede dünyadaki canlı yaşamın ve insan uygarlıklarının kalıcı olmasını sağlamayı amaçlayan; 2) ekonomik büyüme ve kalkınma dogmasını reddeden; 3) “küçük güzeldir” anlayışı çerçevesinde devasa ölçeklere karşı toprağa yakın, doğayla uyumlu ve insani ölçekte üretim-tüketim ilişkilerini temel alan ekonomik anlayıştır.

Yeşil Elektrik

Fosil yakıtlar yerine elektriğin yenilenebilir kaynaklardan kullanımını yoluyla üretilmiş elektrik.

Yeşil Eleman

Yeşil örtüyü oluşturan öğelerden her biridir.

Yeşil Enerji

İnsanlığın enerji ihtiyaçlarının sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde atıksız ve doğayla uyumlu olarak üretilen enerji türü.

Yeşil Ev Krediler

Mevcut binaların yeşillenmesini desteklemek ya da ev yapımında yeşil malzemelerin temininde, binalarda enerji verimliliğine yönelik uygulamalar ya da yeşil binaların alımı için tüketicileri desteklemek için verilen kredilerdir.

Yeşil Finansman

Yeşil finansman; kaynakların verimli kullanımı ve düşük kirlilik yaratan yatırım ve üretimleri gerçekleştirmek için bankaların sağladığı ekonomik imkânlardır.

Yeşil Fişler

Yeşil alan üzerine yapılan çalışmalarda ilin ilçelerine göre yeşil alan durumlarını belirtmek için bilgilerin yazıldığı çizelgeler.

Yeşil Fiyat

Yeşil tüketicilerin yeşil ürünlere ödediği para miktarıdır.

Yeşil Girişimcilik

Yeşil girişimcilik; yeşil ekonomi kapsamında yeşil işlere girişmeyi tercih etme.

Yeşil Gübre

Yeşil gübre; pulluk ile toprağa karıştırılan yeşil bitkilerin teşkil ettiği gübre. Bir diğer tanım ise; "Organik madde ve verimliliği arttırmak gayesiyle toprağa gömülen ve çok defa bir mahsul olan yeşil materyal.

Yeşil Gübreleme

Bakla, bezelye, fiğ gibi bitkiler ekilir ve sonra sürülerek toprağa karıştırılarak toprağın besin maddesi içeriğinin artırılması işlemi.

Yeşil Güven

Bir ürün ya da hizmetin çevresel performansının yeterliliğine olan inançla o ürün ya da hizmete duyulan isteklilik olarak ifade edilmektedir.

Yeşil Harcama

Gerek bireysel gerek şirket gerekse kamu olarak yeşil ürünleri (veya eko-etiketli ürünleri) temin etmek için yapılan harcamadır.

Yeşil Hareket

Çevrenin korunması, toplumsal adalet ve demokratik katılım gibi çeşitli ilerici yaklaşımları bulunan barışçı hareket. Diğer tanım ise; "1970'lerden sonra siyasaallaşan yeşil hareket, çevre kirliliği, canlıların yok oluşu, ozon tabakasının delinmesi gibi ekolojik bozulmaları, ekonomik ve politik sistemin yarattığı sorunlar olarak tespit etmekte, doğanın korunması yanında toplumsal, ekonomik ve politik konuları kapsayan öneriler sunan bir hareket.

Yeşil Hastane

Çevre dostu bir yerleşim yeri seçmek, sürdürülebilir ve verimli tasarımlar kullanmak, doğa dostu yapı malzemeleri ve ürünleri satın almak, inşaat esnasında çevreye duyarlı olmak ve çevreye duyarlılığı hizmet sürecinde de devam ettirmek gibi seçeneklerden en az birini karşılayan hastane.

Yeşil Hedefleme

Bir firmanın yeşil olan ürünlerin üretimini yapması, yeşil olmayan ürünlerin üretimine de devam edilmesi, yeşil olan ürünlerin üretiminin çevreci tüketiciler için düşünül düğü yeşil pazarlamanın ilk evresi.

Yeşil İhale

Kamu idaresi tarafından yeşil satın alma kapsamında yapılan ihale.

Yeşil Kadastro

Kentlerdeki ağaçların envanterinin konum bilgisi üzerine oturtularak kayıt altında tutulduğu coğrafi sistemler.

Yeşil İklim Fonu

Paris Anlaşması kapsamında iklim değişikliğinden en çok etkilenen ve bununla mücadele edebilme kapasitesi en düşük ülkelerin mücadele kapasitesini arttırmak için tasarlanan fon.

Yeşil İmaj

Yeşil pazarlamayı benimseyen şirketlerin bunun gereği olarak şirketlerinin çevre sorunlarına karşı duyarlılıklarını pekiştirecek her türlü faaliyet sonucunda oluşturdukları imajdır.

Yeşil İşler

UNEP göre; tarımsal çalışmalar, üretim, araştırma-geliştirme (Ar-Ge), idari ve genellikle çevresel niteliği koruyarak yeniden yapılandırmaya yönelik katkı sağlayacak hizmet aktiviteleri.

Yeşil Kalp

Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre; Yeşil kalp sistemi ise “bölgesel ölçekte kentleri birbirlerine bağlayan birleştirici bir merkezi yeşil alandır.

Yeşil Kama

Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre; Yeşil kama sisteminde, kentin belirli yönlere gelişimi koşturarak kent içine uzanan akarsu ve vadi gibi çizgisel doğal ortamların varlığına bağlı olarak yeşil dokunun kent dışından içeriye doğru kesintisi oluşturulmasıdır.

Yeşil Kapitalizm

Kapitalist düzenin yaşanan çevre sorunlarına karşı bünyesine çevreye duyarlı eklemeler yaparak yeşile duyarlı bir görüntü verdiği haldir.

Yeşil Kemer Sıkma

Yeşil kapitalizm yaklaşımına göre; “iklim meselesini uluslararası-iktisadi bir sorun olmaktan bir sosyal sorun haline indirgemekte, fosil-temelli ekonomilerden yeşil ekonomilere geçişteki sosyal ve finansal yükün yine çalışan sınıf üzerine dayatılması sonucunda uygulanacak politikaları eko-marksizm düşünürler tarafından “yeşilkemer sıkma” politikası.

Yeşil Kimya

Kimyasalların üretimi ve bütün uygulamalarında çevreye, doğaya ve bütün canlılara verilen zararın en aza indirilmesinin ya da tamamen ortadan kaldırılmasının hedeflendiği çalışmaların yürütüldüğü bir kimya bilimi dalıdır Tehlikeli maddeleri en aza indiren veya ortadan kaldıran kimyasal ürünler ve süreçler tasarlamak.

Yeşil Konular

Özellikle ikinci dünya savaşından sonra kapitalist toplumlarda daha derinden hissedilen çevre, ekosistemler, arazi veya dünya ölçeğinde yaşanan çevre sorunlarının mevcut durumu, çözüm önerileri, siyaseti, ekonomisi, felsefesi gibi konulardır. Yeşil konular ifadesi Türkçede de kullanılmaktadır (Uydacı, 1999).

Yeşil Kredi Kartı

Yeşil bankacılık uygulamaları kapsamında yeşil kredi kart uygulaması yapılabilmektedir. Yeşil kredi kartı; “Bankanın verdiği kredi kartının kapsamında yapılan harcamaları belirli bir kısmının kâr amacı gütmeyen çevre dostu bir fona bağış tabanlı olan karttır” (Bingölve Türk, 2019: 87).

Yeşil Kuşak

Şehirlerin etrafında çevre oluşturulan yeşil alanlardır. Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre; “Yeşil kuşak; kentin çevresini kuşatıp yerleşim alanını kesintisiz çevreleyen ve böylece kentin kontrolsüz gelişimini önleyen bir yeşil alan uygulamasıdır. Kent ormancılığı kapsamında da kullanılmaktadır.

Yeşil Kuşak Projesi

Kentlerin çevresine oluşturulmak istenen yeşil kuşağın gerçekleştirilmesi için hazırlanan proje.

Yeşil Kütüphane

Yeşil kütüphane; “sürdürülebilirliği teşvik eden, çevreye duyarlı ve daha az karbon ayak izi oluşturacak şekilde faaliyet gösteren kütüphanedir”. Yeşil kütüphane; genelde doğaya özeldir yaşadığı ortama karşı duyarlı olma anlayışıyla kurulma aşamasında yeşil bina ile başlayan hizmet aşamasında yaptığı faaliyetlerinde sürdürülebilirliğe gözetken, daha az kirlilik yaratmaya ilke edinmiş kütüphane anlayışıdır.

Yeşil Kütüphane Hareketi

Kütüphanelerin çevre sorunlarıyla ilgilenmeye başlamalarının sonucunda, 1990'lı yılların başında başlayan hareket.

Yeşil Liman

Yeşil liman belgesine sahip liman.

Yeşil Liman Belgesi

Liman işletmelerinin ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 kalite sistemlerine sahip ve entegre yönetim sisteminin kurulmuş olması ön şartını yerine getiren, limanlarda yük elleçleme ekipmanlarının çevresel etkilerini azaltmaya yönelik atılacak adımların belirlendiği şartları yerine getirerek alınan ve çevreye karşı duyarlılığının göstergesi olan belge.

Yeşil Lojistik

Yeşil ürün veya diğerlerinin bir yerden başka bir yere taşınması, depolanması, paketlemesi/ambalajlaması gibi tüm lojistik faaliyetlerin olumsuz çevresel etkilerini azaltarak yapılan lojistik türü.

Yeşil Meslek

Yeşil ekonomi kapsamında doğa, ekosistemlere veya çevreye zarar vermeyen veya zararı azaltan mevcut meslekler (orman mühendisliği, biyoloji gibi) ya da yeni oluşan meslekler (Yenilenebilir enerji, atık işleme, yeşil yönetim ve farkındalık).

Yeşil Mutabakat

Doğaya ait kaynakların ölçülü bir şekilde kullanılması ve iklim krizine neden olan karbon salımlarının 2030 yılında % 55 ve 2050 nötr hale getirilmesi hedefleyen ve bu doğrultuda çevre kirliliğini azaltma politikası ön planda olan eylemler zinciri.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı

T.C Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve 2021'de ilan edilmiş, 9 ana başlık altında 32 hedefi ve 81 eylemi kapsayan uyum planı.

Yeşil Mimarlık

Çevre sorunlarının giderek önem kazanması nedeniyle enerji tasarrufuna duyarlı, etkinyalıtım yanlısı, güneş ışınlarından yararlanan, olabildiğince dönüştürülebilir gereç kullanan mimarlık anlayışı.

Yeşil Mimari

Çevre sorunlarını azaltmaya yönelik olarak enerji tasarrufu yapabilen, çevreyi kirletmeyen ve yeşille doğrudan ilişki kurabilen, bitkiler yardımıyla ısı denge- sini sağlayabilen, rüzgârı kontrol edilebilen ve hava kirliliği azaltabilen, yeşilin mimariye eklendiği, adeta binayı oluşturan bileşenlerden biri olarak kabul edilmesi; makina veya elektrik tesisatı gibi kurgunun vazgeçilemez bir parçası yapılmış yaklaşımdır (Bütüner, 1993). Yeşil mimari anlam olarak hem yeşil yapı hem de yeşil mimarlık anlamına dönüşmüş olabilir. Yeşil yapı yeşil binayı kapsasa da daha geniş anlama sahiptir.

Yeşil Nokta

Bir işletmenin ambalaj atıklarının geri kazanımı ile ilgili yasal yükümlülükleri yerine getirme ifadesi.

Yeşil Olimpiyat

Olimpiyat organizasyonlarında ve faaliyetlerinde çevreye duyarlılığı esas olarak “küresel ısınma, ozon tabakası ve biyolojik çeşitliliğin korunması, zehirli maddelerin engellenmesi, atık, su ve enerji yönetiminin yapıldığı olimpiyat.

Yeşil Örgü

Açık ve yeşil alanların harita üzerindeki mekânsal bağlantılarına göre Yeşil örgü; açık ve yeşil alanların birbiriyle bağlantı olarak tesis edilmesidir. Yeşil örgü terimi bazı yayınlarda ise yeşil örgün olarak kullanılmaktadır.

Yeşil Örtü

Herhangi bir yerin üzerinde birliktelik oluşturmuş bitkilerle kaplı kısmı veya alandır.

Yeşil Paketleme

Çevreye duyarlı paketleme uygulamalarında, gereksiz paketlemenin azaltılması, çevre dostu paketleme malzemelerinin kullanılması, bir defadan fazla kullanılabilen paketlemedir.

Yeşil Paylaşım

Bir kişi, şirket veya kurumun facebook, instagram ve twitter hesaplarında çevreyi koruyucu ve destek sağlayıcı, doğal kaynakların korunması için harekete geçen, doğanın korunması ve dengesine yardımcı olan paylaşımlar.

Yeşil Pazarlama

Enerji tüketimi ve tükenebilir kaynaklarını tüketiminin olumlu ve olumsuz yanlarını inceleyen bilim dalıdır. Ekolojik pazarlama veya çevresel pazarlama olarak da adlandırılan yeşil pazarlama, sürdürülebilir ambalajlar tasarlamak, çevreye fayda sağlayan ürünler ortaya çıkarmak, üretim veya dağıtım sürecinde yeşil prosedürlerin kullanılmasıdır.

Yeşil Reklam

Kişilerin çevre sorunlarına yönelik daha duyarlılığına bağlı olarak, satın alma kararlarını etkilemek amacıyla tüketiciye yapacağı harcamayla çevreye zarar vermeyeceği ya da çözümüne katkı sağlayacağı algısını teşvik eden reklamlardır. Bundan dolayı da yeşil reklamlar; 1) ürünle çevre sorunu hakkında ilişkiyi içermeli, 2) yeşil yaşam destekleyen ve 3) çevresel sorumluluk imajını içermelidir.

Yeşil Reklam Paradoksu

Yeşil tüketimi savunan yeşil reklam, aynı zamanda çevrecilerin doğal olarak karşı olduğu fazla tüketimi, daha fazla teknoloji kullanımını ve daha fazla ekonomik büyümeyi de teşvik etmiş olmasıdır.

Yeşil Satın Alma

Avrupa Komisyonu'nun daha iyi bir çevre için Kamu Alımları başlıklı bildiriminde "aynı temel işleve sahip mal, hizmet ve yapım işleri arasında, yaşam döngüsü boyunca benzerlerine kıyasla daha az çevresel etkisi olan mal, hizmet ve yapım işlerinin kamu idareleri tarafından satın alınma süreci.

Yeşil Sektör

Yenilenebilir enerji, yapı, ulaşım, geri dönüşüm, gıda ve tarım, ormancılık ve turizm gibi sektörlere "yeşil sektörler" denilmektedir.

Yeşil Sözleşme

Kamunun yeşil satın alımları esnasında yaptıkları sözleşmedir. Yeşil sözleşme örnekleri olarak; "Enerji verimli bilgisayarlar, sürdürülebilir keresteden yapılmış ofis mobilyaları, az enerji tüketen yapılar, geri kazanılmış kâğıt, çevre dostu temizlik ürünleri kullanan temizlik hizmetleri, elektrikli, hibrid ya da düşük salımlı araçlar, yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen elektrik" gibi.

Yeşil Su

Yerçekimine karşı toprakta tutulan sudur. Toprakta bulunan su tanımlamaları içinde yeşil su ifadesi son yıllarda kullanılmaktadır. Aynı zamanda ürünlerin su ayak izinden bahsederken yeşil su, yağmur suyunu ifade eder.

Yeşil Su Ayak İzi

Herhangi bir bitki ürününü yetiştirilmesi için bitkinin kullandığı toplam yağış suyu miktarıdır.

Yeşil Şartlar /Yeşil Şartname

Kamu idaresinin yeşil satın alımda alınacak ürün veya hizmetin doğaya duyarlılığı içeren sınırların konulmasıdır.

Yeşil Tarife

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) elektrik faturalarında uygulanan gönüllülük esasına dayalı bir tarife. Yeşil tedarik tarifesini, satın aldığınız elektriğin bir kısmının veya tamamının, enerji tedarikçinizin sizin adınıza yaptığı (yenilenebilir enerji rüzgar çiftlikleri ve hidroelektrik santralleri gibi çeşitli yenilenebilir enerji kaynakları) alımlarıyla 'eşleştiği' anlamına gelen tarife.

Yeşil Tedarik Zinciri

Ürün geri dönüşümü ya da kullanımı zararlı maddelerin azaltımı, kaynak tasarrufu, yeşil tasarım gibi ürünün tüm yaşamı boyunca, çevresel etkisini minimize etmeyi amaçlayan hareketleri içeren geleneksel tedarik zincirinin genişletilmiş şeklidir.

Yeşil Teknoloji (Çevre Teknolojisi / Temiz Teknoloji)

Çevre üzerindeki etkiyi tersine çevirmek veya azaltmak için tasarlanmış teknoloji.

Yeşil Terimler

Dünyada ölçeğinde yaşanan çevre sorunlarına bağlı olarak doğa ve çevre konularında bilinçlenen kişilerin geliştirdiği yeşil düşünce, yeşil ekonomi, yeşil siyaset gibi konularda kullanılan terimlerdir.

Yeşil Tutundurma

Yeşil bir ürünün tüketici tarafından alımının çeşitli yeşil stratejilerle sağlanmasıdır.

Yeşil Tüketici

Satın alma güçlerini çevreyi korumak amacıyla kullanan tüketiciler. Yeşil tüketici; çevre bilinci yerleşmiş kişilerin herhangi bir tüketimi tercihlerinde, “dünya, çevre ve bunların sakinleri için doğal ve pozitif hareket eden insan.

Yeşil Ürün

Tüketicilerin ihtiyaç ve isteklerini tatmin edebilen, enerji ve kaynakları koruyan ve devamlılığını sağlayan, insanlara, doğal hayata ve diğer ülkelere zarar vermediği konusunda halktan kabul gören ürün.

Yeşil Vergi

Yeşil ekonomi kapsamında “kirlilik vergisi ve yeşil vergi gibi kavramlarla da ifade edilen ve çevrenin korunması açısından pozitif etkiye sahip olan çevre vergileri kapsamında çevreyi kirleten kişi veya mallar üzerine uygulanan vergilerdir. Bu uygulamanın temelinde kirliliğe sebep olanın söz konusu kirliliğin ortaya çıkardığı maliyetleri yüklenmesi vardır.

Yeşil Yakalı

Yeşil işler kapsamında ilgili teknolojilerdeki mühendislik ve temel bilimler alanları dışında ağırlıklı etkisinin, tarım, imalat, inşaat ve yönetim gibi birçok farklı sektörde karbon izdüşümünün azalmasına katkıda bulunan çalışanlar.

Yeşil Yaşam

Çevreye verilen zararı sınırlamayı amaçlayan çevre korumacı yaşam tarzı.

Yeşil Yeni Düzen

Çevre sorunlarına bağlı olarak Dünyanın girdiği çevre krizlerinden sonra dünya ekonomisinin yeniden canlanmasına, iş kayıplarının önlenip yeni işlerin yaratılmasına ve toplumun kırılğan kesimlerinin korunmasına katkı sağlamak, ekonomiyi sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme modeline göre şekillendirip, mutlak yoksulluğun ortadan kaldırılmasına katkı sağlamak, ekonomilerin karbon bağımlılığını düşürüp ekosistemlerdeki bozulmayı yavaşlatmak amacıyla ülkelerin içine düştüğü ekonomik, ekolojik ve siyasal krizi aşmanın önemli iktisadi politika araçları.

Yeşilci

Çevre sorunlarının çözümüne katkı yapacağı bilinciyle faaliyetlerinde çevreye zarar vermeyen veya mevcut sorunların çözümüne katkı yapacak davranışları tercih eden kişi.

Yeşil Yeşilciler

Yeşil tüketici sınıflandırmasında kullanılan yeşil yeşilciler; “Çevre sorunları konusunda görece daha az aktif olan ancak doğa dostu ürünleri satın alma konusunda daha istekli olan, eğitim ve gelir seviyeleri gerçek mavi yeşillere göre nispeten daha düşük olan kişi ve gruplar.

Yeşil Yıldız Belgesi

Çevreye duyarlı konaklama tesislerine belirlenen kriterlere uymaları koşuluyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen, turizm işletmesi belgelerindeki yıldızların yeşil olarak gösterildiği ve plakalarının üzerinde çevreye duyarlı tesis ibaresinin yazıldığı belge.

Yeşil Yol

Yeşil yol kavramı yeşil örgü içinde öne çıkan terim. Kent içinde yeşil örgüyü oluşturulmasında kullanılacak, insanlara hem rekreasyon hem de korumayı bir arada sunabilen, kent içindeki ihmal edilmiş ve düzenlenmemiş kentsel su kıyıları, kanal, terk edilmiş tren yolları ya da doğal nehir ve dere boyları ve sırtlarınca uzanan doğal hatlar yoluyla açık ve yeşil alanları birbirine bağlayan açık alanlar.

Yeşiller

Batı siyasal yaşamında çevre bilinci, demokrasinin kökleşmesi, kişisel ve toplumsal sorumlulukların üstlenilmesi, şiddeti sona erdirmeye, yerinden yönetimi yerleştirme, ataerkine son verme, ayrıklara saygı duyma ve geleceğin korunması gibi siyasal görüşleri savunan parti ve akımlar. Yeşiller'in diğer anlamı ise Avrupa Yeşil Partisi gibi, yeşiller partisi gibi partilere mensup olan ya da bu partilere yakın olan kişiler.

Yeşiller Partisi

20. yüzyılın son çeyreğinde çevre hareketlerinin, sosyalist ve kapitalist ekonomik gelişmenin hakimiyetine karşın muhalefet olarak ortaya çıkmış tek siyasal Yeşil hareketin siyasal sistemlerde yer aldığı parti. Yeşil düşünce, sorunları çözebilmek için oluşturulmuş klasik anlayışın dışına çıkarak mevcut ekolojik sisteme ve değerlere eleştiriye ağırlık vererek, çevre korumacılığı değil, insanların içinde yaşadıkları doğal, kentsel, toplumsal çevrenin ve bu çevreyle ilişkilerin niteliğinin gelişiminin tartışıldığı bir platformdur.

Yeşilleşme veya Yeşillenme

İnsanların, kurumların veya şirketlerin faaliyetlerinde ekonomik ölçütlerinin yanı sıra doğaya etkilerinin de ölçüt olarak kullanılması ve toplam faaliyetlerde bu yaklaşımın artması. Yeşillendirme terimi; bir yerleşim yerinin yeşil alan miktarını arttırmaya yönelik olarak bitkilendirilmesini de ifade eder.

Yeşillik

Herhangi bir alanın üzerindeditki bulunması durumu.

Yutak

Bir sera gazını, bir aerosolü veya bir sera gazı öncüsünü veya aerosolü atmosferden uzaklaştıran herhangi bir işlem, faaliyet veya mekanizma.

Yeşil Badanalama-Aklama

Bevin yıkama teriminden türetilmiş olan kelime anlamı olarak “yeşil aklama” şeklinde çevrilebilir, ancak bazı literatürde “yeşil dolandırıcılık” ifadesi bu duruma tam karşılık gelebilir. Cambridge sözlüğünde ise “insanları bir şirketin çevreyi korumak için gerçekte olduğundan daha fazlasını yaptığına inandıran davranış veya faaliyetler” olarak da tanımlanır.

Yeşil Beceriler

İklim ve/veya doğa acil durumlarıyla mücadele etmek için gereken çok çeşitli teknik beceriler, bilgiler, davranışlar ve yetenekler.

Yeşil Hidrojen

Yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak üretilen hidrojen.

Yeşil İş

Net sıfır emisyon hedeflerine ulaşılmasına doğrudan katkıda bulunan veya dolaylı olarak destekleyen bir rolde istihdam sağlayan ve/veya doğa restorasyonu ve iklim değişikliği risklerine karşı azaltma gibi diğer çevresel hedefleri içeren iş.

Yutak

Karbondioksiti atmosferden yutarak depolayan doğal (ör. ormanlar, okyanus ve derin okyanus karbonat çözeltileri vb.) veya insan yapımı sistemler.

Zayıf Yeşil Pazarlama

Yeşil girişimlerini pazarlamak ya da bu aktiviteleri ilan etmek ve duyurmak eğiliminde olmayan, maliyetlerini azaltmak ve çevreci faaliyetlerle maliyetlerinde gerçekleşecek düşüşle rekabet avantajı elde eden, kendilerini doğa dostu olarak tanıtacak olurlarsa, tüketicilerin tüm ürünlerini yeşil olarak algılayacağından ve bunun karlı olmayacağından çekinen, bu nedenle, genellikle doğa dostu aktivitelerini ya da ürünlerinin doğa dostu özelliklerini öne çıkarmaktan kaçınan pazarlama yaklaşımı.

66

Yazarların Özgeçmişleri

Prof. Dr. Nuri Azbar

1990 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) Çevre Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. DEÜ Çevre Mühendisliğinde Araştırma Görevlisi iken 1993 yılında DEÜ Fen Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans eğitimi tamamladıktan sonra 1999 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde Vanderbilt Üniversitesi, İnşaat ve Çevre Mühendisliği Bölümünde doktora eğitimini tamamladı. Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Biyomühendislik Bölümünde öğretim üyesi olan Prof. Dr. Nuri Azbar, E.Ü Çevre Sorunları Uyg.Ar.Merkez Müdürlüğü, Biyomühendislik Bölüm Başkanlığı, Biyomühendislik Anabilim Dalı Başkanlığı ve Çevre Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığı yapmıştır. BASİFED’de Bilim Komite Üyesi olarak yer alan Prof. Dr. Nuri Azbar ayrıca BASİFED Yeşil Çevre Alt Komisyon Başkanıdır. Aynı zamanda Ege Teknopark içinde yer alan PRONGEN TECH A.Ş. firmasının kurucu ortağıdır. Biyoteknolojik yollarla enerji üretimi (biyometan, biyohidrojen, biyoetanol), endüstriyel atıksu arıtımı ve atıksu geri kazanımı konularında uzmanlığı yanında dögüsel ekonomi, yaşam dögüsü analizi, sanayi de temiz üretim, yeşil kimya, biyorafineri, atık ve çevre yönetim sistemleri konularında çalışmalar yapmakta ve lisans üstü seviyede eğitimler vermekte olan Prof. Dr. Nuri Azbar EBSO Çevre Çalışma Grubu üyesidir.

Kimya Yük. Müh. Cansu MAYAOĞLU AKIN

2016 yılında Ege Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. 2017-2019 yılları arasında İzmir Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğü’nde çalıştı. Ocak 2021 tarihinde Ege Üniversitesi Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalında yüksek lisansını tamamladıktan sonra aynı bölümde doktora eğitimi devam etmektedir. Aynı zamanda Ege Teknopark içinde yer alan PRONGEN TECH A.Ş. firmasının kurucu ortağıdır. Atık yönetimi, dögüsel ekonomi, temiz üretim ve ekoverimlilik, endüstriyel simbiyoz, eko-endüstriyel parklar, karbon ayak izi ve yaşam dögüsü değerlendirmesi konularında çalışmaktadır.

